

BUDAPESTI CZÉGEK.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kais erstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképezési gépek és készülékekből.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

Hirdetések felvételnek
 a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
 Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitánc- és fehérmű-raktára.
BUDAPEST,
 IV., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VIII., Kerepesi-út 9., a Pannonia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bérmentve.
 Csak gem össze nem tértendő Földvári J. (Jakab) céggel.

Frakkionoket
 Nevelőkönyvet
 Gyermek-terápiákhoz
 Bismarckot
 ajánl
 és
 elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (fételelet).

„Toronyórák“
 palota, laktanya, gyári órákat,
 villanyórákat,
 legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
 1-es magyar gőz-órágyára
 Budapesten, VII., Kazinczy-u. 3.
 Képes árjegyzék, költségszám, bíró.

Legtöbbet prágai
 glaci-keztük
 3 gombos párja 1.— frt.
 4 gombos párja 1.10 frt.
Pártos Béla
 keztügyárában,
 Budapest, Váci-körút 1. sz.

A Magyar Asphalt
 részvény-társaság
 Budapest, Andrassy-út 30
 elvállalja jótállás mellett
 legolcsóbban
 asphalt-burkolatok
 fektetését és
nedves lakások,
 pinczék, stb. gyökeres
 száraztatását.
 Telefon.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket
 építkezési és gépészeti célokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlőhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, csőlőpverő gépeket, anyagszállító kocsikat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindennemű zúzógépek.

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS BUDAPEST 1885. KÖZREMUKODÓI ÉREM JELLES TÁJÉKÉLVÉTELEKÉRT.

Klossz György
 Fényképezési műintézet
 BUDAPEST
 IV. hatvani utca 18. sz. 1^{sz} emeleten

Elvállal mindennemű fénykép felvételeket, többszörösítéseket gépekről, parfüm és tartályokról, s a t

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOCGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS BUDAPEST 1885. KÖZREMUKODÓI ÉREM JÓ PHOTOLITHOGRAPHIAKÉRT.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Szülészeti műtétan.

Irta
Dr. MANN JAKAB.
 A szegedi magyar kir. bábaképző-intézet igazgató tanára.

Második javított kiadás.

Ara füzve 2 frt. Ara füzve 2 frt.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám).

Összes
 gazdasági
 gépek.

Gőzcséplők.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
 részvény-társulat.
 Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7. szám.

Címre ügyelni tessék!

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Az államgazdaságtan

kézikönyve.

Irta
Dr. MARISKA VILMOS.
 Budapesti egyetemi ny. r. tanár.

Harmadik, teljesen átdolgozott kiadás.

Ara füzve 5 frt.

Szajpivaldalmi és társadalmi napilap. Közleményekkel a divat és sport köréből.

FŐVÁROSI LAPOK

Felolvasó szerkesztő:
SZANA TAMÁS
 Munkatárs: a rig és új iradalmi híradók minden irata, minden szövegének megválasztása és a füzve 4 frt. Magyarországi cím: Füzve 4 frt. Budapesti cím: Füzve 4 frt. Budapesti cím: Füzve 4 frt.



40. SZÁM. 1894. BUDAPEST, OKTÓBER 7. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: félévre — 6 *
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. félévre — 4 *
 Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50
 Külföldi előfizetésekre a postallag meghatározott viteldíj is eszandandó.

SZLÁVY JÓZSEF,

A FÖRENDIHÁZ ÚJ ELSŐJE.

BÁRÓ VAY MIKLÓS halála után mi sem látzott természetesebbnek, minthogy a főrendiház másodelnöke, Szláv József, a ki az utóbbi időben két éven át majdnem szakadatlanul helyettesítette báró Vayt az elnöklésben, de az előbbi években is, mióta e méltóságot viselte, legalább is oly sűrűn foglalta el a díszes széket, mint a sokszor gyöngéledő agg elnök, maga kövesse báró Vayt ebben az országos méltóságban. Ő azonban közelebbi barátai előtt többször határozottan kijelentette, hogy ha a főrendiház elnöki székével annak idején meginkálatnák, ő mindenesetre annak elfogadása alól való fölmentését kérné. S nemcsak az, a ki Szláv lelkületét kissé közelebről ismeri, hanem a ki visszatekint a multba s emlékszik arra, hogy mennyire nem kereste ő azon méltóságokat, melyeket elfoglalt, hanem kénytelen-kelletlen állott a magas polczokra: az elhiszi, hogy most sem ő kereste a főrendiház elnöki méltóságát, hanem meghajolt a közérdek parancsa előtt. Elég a multból Szláv miniszterelnökségére és közös pénzügyminiszterségére hivatkozni. Mikor a kormány élére állott, az ország kétségbeesztő pénzügyi válságban sinlódott, és mikor Bécsbe ment a közös miniszteri állásra: akkor Bosznia adminisztrációja nagy aggodalmat okozott. Szláv egyik esetben sem számíthatott fényes sikerekre, de kész volt a majdnem hálátlan munkára vállalkozni, mert a korona és az ország bizalma ő feléje fordult.

Most is, mikor a főrendiház korszakos munkával foglalkozik, mikor a nemzet vallásügyi hagyományait kell a törvényhozás e házában megóvni: Szláv nem ismer kényelmet, fáradságot, hanem enged a király és

az országos közvélemény szavának s továbbra is elvállalta az elnöki nehéz állást. Az államférfi, a ki máskülönb első sorban volna e méltóságra hivatva, t. i. gróf Csáky Albin, épen most állhatna oda legkevésbé, minthogy ő volt egyik fő tényezője a most napirenden levő egyházpolitikai reformnak. Szláv elnöksége biztosítja a higgadt, szenvedélyeskedés nélküli tárgyalást; az ő szavának a főrendiház készséggel enged, mert tudja, hogy ő e testület méltóságát, függetlenségét feltékenyen megóvjá. Azért nem taláni intését, ha az bármily magasrangú egyházi vagy világi mágnásnak szól, rendesen helyeslik. És ha kijelentései olykor, mint például az utóbbi kormányválság után az új kabinet be-

mutkozásokor, politikai színezetük is, a főrendiház tagjainál méltánylással találkozunk, mert érzi mindenki, hogy szavaiban nemcsak a korona szándékai, hanem az országos közvélemény kívánalmai is nyilatkoznak. Elnöki működésének nem legkisebb érdemeül említhetjük azt is, hogy előadása a mily keresetlen, épen oly tapintatos és szabatos szokott lenni.

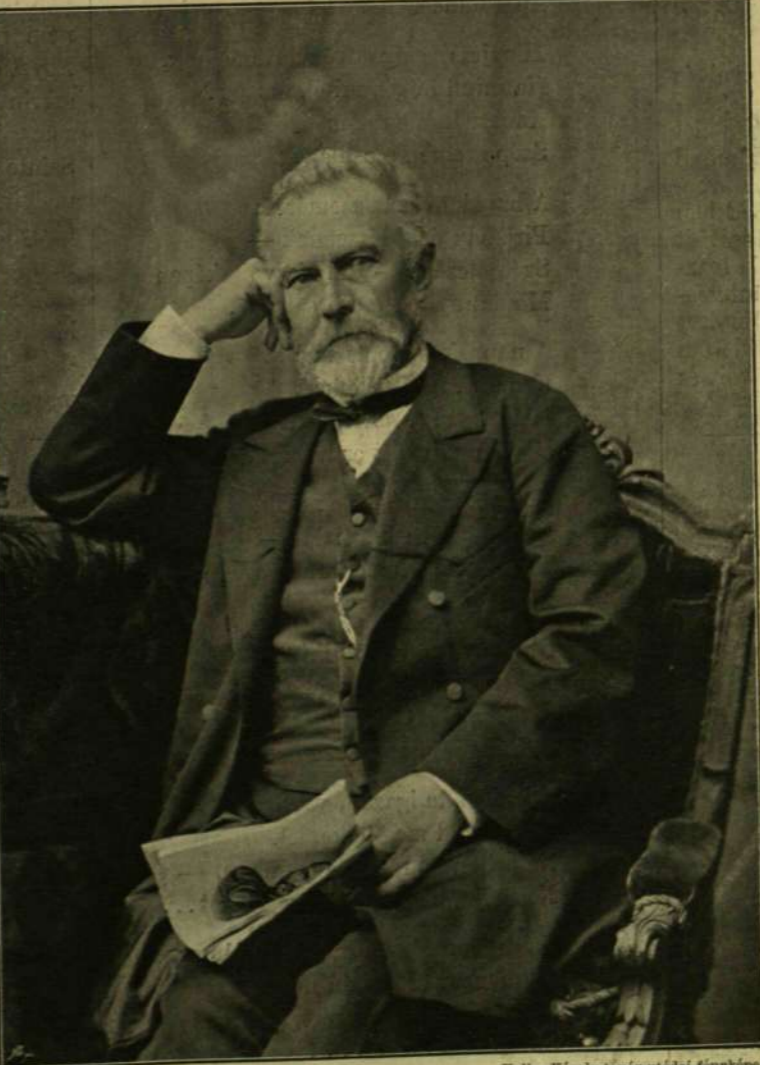
Életrajzi főbb adatait a következőkben foglaljuk össze:
 Okányi Szláv József 1818-ban született Győrött, hol atyja, ki különben biharmegyei származású volt, mint a 19. számú magyar gyalogezred századosa állomásozott. Atyja nem-sokára Olaszországba tértetvén át, családja is

vele ment s így a gyermek is ott töltte kiskorát és serdülő éveit. Alsóbb iskoláinak végeztével Bécsbe a Theresianumba adta be atyja, ki fiát is katonává kívánta neveltetni. Ez azonban nagyobb hajlamot érezvén magában a polgári élet iránt, a Theresianumban bevégzett jogi tanulmányai után Selmecze ment a bányászakadémiába s ott kitünő sikerrel el is végezte az egész tanfolyamot.

Oklevelének megszerzése után azonnal állami szolgálatba lépett s Oravicán nyert alkalmazást a bányá- törvényszéknél. Innen kevés idő múlva Bécsbe rendelték az akkori es. kir. udvari kamarához, honnan 1846-ban Budára nevezetett ki a magyar kir. kamarához fogalmazónak, majd nem sokára titkárnak.

1848-ban Kossuth Lajos pénzügyminiszter az oraviczi bányagazgatóság vezetésével bízta meg. Majd Duschek pénzügyminiszter elnöki titkárrá nevezte ki maga mellé. 1849 tavaszán Kossuth Szlávot ismét Oraviczra küldötte előbbi állására s egyúttal ugyanoda kormánybiztossá is kinevezte.

A világosi fegyverletétel után Szláv is Törökországba akart menekülni; de e szándéká-



Szláv József.

ról letett, mert a vezetése alatti bányász nép kérve kérte, hogy ne hagyja el őket bizonytalan s aggasztó helyzetükben. De csakhamar fog-ságba, sőt haditörvényszék elé került, mely hazafiás szolgálatiért öt évi fogságra ítélt. Két évig fogva is tartották Olmützben. Szabadságát visszanyeré, előbb Pozsonyban, majd biharmegyei jószágain élt visszavonultan s a gazdálkodás mellett főleg tudományokkal foglalkozott. 1861-ben az újra visszaállított Helytartótanácshoz neveztetett ki tanácsosnak, de e hivatalát néhány hónap múlva a provizorium beálltával letette s ismét gazdaságához tért vissza. 1865-ben a Majláth-Sennyey-féle kormány újra kiszóltotta magányából s Bihar-megye élére állította mint főispánt, mely minőségében az év végén megnyílt országgyűlésnek még akkor «felső ház»-ában is helyet foglalt s ott jegyzői állást töltött be.

1867-ben a kiegyezés alapján szervezett új magyar minisztériumban belügyi államtitkár lett s kitűnő szervező tehetségével és a közigazgatás minden ágában való nagy jártasságával fényesen igazolta a felőle már addig is táplált reményeket. Ugyanekkor Csongrád megye lapéi kerülete képviselőjéül választá az országgyűlésre. 1869-ben Pozsony város egyik kerülete választá képviselőjének. Ugyanez évben báró Wenkheim Béla lemondásával ő is lelépett államtitkári állásáról, de még ez év folyamán kereskedelmi miniszterré lett gr. Andrassy minisztériumában.

1872-ben Lónyay lelépte után rövid időre miniszterelnök volt; majd helyére Bittó István nevezetvén ki, ő mint pozsonyi képviselő működött a közpályán 1879 április 3-ig, mikor a képviselőház elnökévé választott Ghyezy Kálmán helyébe.

1880 április 8-án báró Hoffmann helyébe közös pénzügyminiszterré nevezetett ki, mely állásáról két év múlva visszalépvén, 1880 november 30-án koronaórré választott báró Vay Miklós mellé.

Mint képviselő folyton tevékeny részt vett a Ház munkálkodásában; tagja volt különböző időkben a közjogi, mentelmi, fölrati s igazoló bizottságoknak; több ízben volt a delegációnak tagja és elnöke is.

A főrendiház elnökévé történt kinevezése óta minden buzgóságát s tevékenységét e fényes tisztelet vezetésére fordította s erre szükség is volt, annyival is inkább, mert az elnök, b. Vay Miklós, hanyatló kora miatt nagyon is rászorult elnöktársa támogatására.

Szlávy József tehetséggel, tudománnyal és kitaró szorgalommal szolgálta a közügyeket elejétől fogva, s így természetesen, ha a köztisztelést és becsülést mellette kitüntetések is nagy számmal érték; így 1873-ban valóságos belső titkos tanácsos és a Lipót-rend nagykeresztje, 1882-ben a Szent-István rend nagykeresztje méltóságait kapta; 1884-ben a magyar tud. akadémia igazgatójának is tagja lett. Szintén kitüntetés-számba vehető, hogy a magyar földhitelintézet felügyelő bizottságának is már régebb idő óta elnöke. Családot nem alkotott; családja volt és marad neki a haza!

NYÁRI ÉJJEL.

Elindul im egy árva lélek,
Előtte a nagy pusztaság;
Az úttalan végetlenségnek
Kétségűzöttén neki vált.

Mint a fogoly vad mély veremben,
Hol menthetetlen oda van,
Kisérli a szökést szüntelen,
Bár látja már, hogy hasztalan:

Vergődő lelkem is magába
Csak jár, kutat, bár tudja jól:
A mit keres, föl nem találja,
Hiába fárad, fuldokol.

Szeretné tudni, hogy kit szolgál;
Hol itt az úr, ki ő, mi ő?
Keresse fön a csillagoknál?
Vagy ő az, az örök idő?

Körültem, bennem és fölöttem
Merő csoda, titok, homály —
Ide mi végre, honnan jöttem?
Miért e lét, mi a halál?

Eszmék, megfoghatlan fogalmak!
Sötét, ijesztő kételyek!
A mulandóság lehangel csak,
Az öröklet kétségbe ejt.

E földi élet kinja hagyján;
Elvégi majd egy pillanat.
De túl a néma sírok halmán
Mi rejlik ott, a föld alatt?

Elmulni innen, mindörökre!
Mi szomorú, gyász végezet!
Rohadni, lassankint, büzhödve,
Mig jajgat, a ki szeretett...

És mégis így jobb, hogyha így van,
Oh add, uram, hogy így legyen.
Legyen a vég örök a sirban,
A rög maradjon végtelen.

Örökké élni; élni, élni,
Lét kinja bármi szaggató;
Soha soha, meg nem pihenni,
Irtóztató, irtóztató!

Im itt vagyok a sötétségben,
Tehtelen, árva, elhagyott.
Nem hogy kié, de voltaképen
Azt sem tudom, hogy mi vagyok?

Teremtény, jószág, ismeretlen
Erőnek rabja, eszköze.
Nem magamé se testem, lelkem
Egy mozdulata, egy ize.

Ki tudja, mit hoz a jövőndő,
A közelebbi pillanat?
Mesébe, dajkadalba illő
Beszéd a szabad akarát.

Oh józan értelem csufúsága:
Örök világi rend, a hol
Ki ártatlan jött a világra:
Apái bűnéért lakol!

Higijem, hogy üdvözül a megholt,
Ha mind hibás, mi él, mozog?
Ámitanak maguk az égbolt
Szép szeméi, a csillagok.

A hajadoni szűz szemérem
Pirjában égni látszanak
Szép álcák! — tudjuk, voltaképen
Mindannyitok merő salak...

A napnak átlopott sugára
Kendőzi, festi testetek,
Holott az oly sötét, akár a
Börtön, mint itt ez a mienk.

Bűn a teremtés, átok e lét,
Becsületes csak a halál —
Talán, talán, ha lelkünk végkép
Megsemmisül, nyugtot talál...

Oh hogy ha égi földi, itten
Mi kavarog, mind csalfa gaz,
Szinlés, család, hazugság minden,
Csak lenne bár ez egy igaz!

Ölj meg, de igazán, valóban,
Örökre öld meg lelkemet,
Ne keljen gondolat agyamban,
Ne tudja, hogy volt s még lehet...

Ez egyben légy, uram, kegyelmes,
És megbocsájtom én neked,
Hogy adtad e nem kért, keserves
Siralombházi életet...

VAJDA JÁNOS.

OKTÓBER HATODIKÁN.

Nincsen olyan drága földé
A hazának,
Melyet úgy megszentelt von' a
Honfő bánat;
Mint azt, ott a marosmenti
Sík határon,
Hol aluszasz gyászos álmát
Az aradi tizenhárom!

Szomorú nap... feketébe,
Gyászba vonva,
A hogy az a szörnyű éjjel
Rájok omla!
De belőle piros hajnal
Fénye támadt:
Szabadsága, dicsősége
A letiprott szent hazának!

Záporosó hull a sírra
Tán az égből?
Nem, hanem a magyar nemzet
Hű szivéből!
Oda megy ma e hazának
Fia, lánya;
S leborul a tizenhárom
Vértanúnak sírhalmára!...

Egy imát mond az egész hon,
Őket áldva,
Hogy haláluk fényt árasztott
Szent hazánkra;
S kérve Istent, hogy a dicsők
Bitófája
Legyen a jog és szabadság
Örök fénylő Golgotája!

ILLYÉS BALINT.

A MAGYAR KIR. OPERAHÁZ MA.

Az operaház tizedik esztendejének fordulója Stesser József miniszteri tanácsost találta az intendánsi székben, nem ugyan mint kinevezett intendánst, hanem mint a kif. belügyminiszterium ideiglenesen bizott meg az operaház ügyeinek vezetésével.

A lefolyt tíz esztendő, ha művészi sikerekben, nem is, de tanulságokban igen gazdag volt. Egyet előre is ki kell jelenteni, hogy nézetünk szerint az operaház, mint művészi intézet, sohasem részesült tisztán tárgyilagos méltatásban. Szinte megmagyarázhatatlan az a mohóság, a melylyel a napisajtó ez intézet belső ügyeit tárgyalta. És a hang, a melylyel róla szóltak, mindig idegesen ingerültnek mutatkozott.

Kétséget sem szenved, hogy a vezetésben sok hiba esett, a mit az is bizonyít, hogy a hibák tíz év alatt négy intendánst morzsolgattak le, s ma már a hősiességek vagy a szereplési vágyak nem közönséges mértékét kell föltételeznünk abban a férfiban, ki az államilag segélyezett színházak, nevezetesen pedig az opera kormányzására vállalkozik.

A múltakra nézve bizást állíthatjuk, hogy a nagy epésséggel híresztelt kudarcoknak igen nagy része nem az intendánsok kormányzói gyarlóságából, hanem azokból a mostoha körülményekből eredt, a melyek között a magyar opera fennáll és működik.

Íme a helyzet. A magyar operának, a zeneakadémiát kivéve, senki sem nevel magyar énekeseket; ő maga szintén nem nevelhet, mert a közönség és a sajtó rendkívül magasra csigázott követelésekkel lép föl iránta.

A magyar opera virágzása, művészi föllendülése ennél fogva a véletlennek van kiszolgáltatva. Egyebütt is így van ez, de nálunk fokozott mértékben. Abban a sokat emlegetett időszakban, mikor a gondviselés Erkel Ferenczeket, Dopplereket, Hollósy Kornéliákat, Benza Iddákat, Stéger Gyulákat, Hajós Zsigmondokat, El-

lingereket, Közsejkeket, Donadiókat, és Turollákat ajándékozott az operának, művészi tekintetben nem volt elárulva s az álló csillagok ragyogása fényt köleszöntött a bolygóknak is. De bizony kővér esztendők után soványak következtek.

Tagadhatatlan, hogy a most bezárult évtized művészi tüneményeket nem tudott teremteni. Mindazáltal a közönség oly türelmetlen idegességgel követelte a nagy művészeket, mintha azokat intendánsi, vagy egyéb rendelkezéssel elő lehetne parancsolni.

Az igazság azonban, mint mindig, most is középütt van: az opera erőiben e mostohának híresztelt korszakban is oly művészi kincsset bírnak, a minővel Európában három színház sem dicsekedhetik; zenekara diadalmasan vetélkedhetik a világ bármely zenekarával; énekkara, ezt valamennyi itt járt külföldi művész egyértelműleg kijelentette, páratlan, s tánczokora fegyelem és készség tekintetében határozottan elsőrendű.

A magánszereplők, kiket ez alkalommal képen is bemutatunk, több mint háromnegyed részben a magyar opera neveltjei. Idegenből



Nikisch Arthur.

hozzánk csak Bianchi, Perotti, Broulik és még egy-kettő származott.

E pontnál az operának egyik sajtó sebet kell megértenünk: az olasz nyelven való éneklést. E visszas állapotért, helyesebben azért, hogy az állapot tartóssá lett, egyedül a vezetőségre kell hártanunk a felelősséget. Ha annak idején fölismervén az énekesek művészi becsét, hosszabb időre kötötték volna le őket az intézethez; ha azok itt jövőjüket biztosnak hitték volna: akkor kétségkívül megtanultak volna magyarul. Mert magyar szöveggel élvezhetően csak az tud énekelni, a ki érti nyelvünket, s leghamarább az énekes füle szokhatik hozzá, hogy a magyar nyelvet s ennek sajátos zengését is elsajátítsa. Példa reá Bianchi kisasszony, ki ma már minden szerepét magyarul énekei.

Az elmúlt tíz esztendő teherlapjának leg súlyosabb tétele kétségkívül az, hogy a művészi ensembles folytonos hullámzásban tartotta, s hogy az ennél fogva nem tudott művészi egyöntetűség tekintetében megizmosodni. Az egymást fölváltó rendszerek kísérletezései alatt az inté-



Stesser József.

zet legkomolyabb művészi érdeke: az összesség szereplés szenvedett legtöbbet. Már pedig jó ensemble nélkül jó előadás akkor sem képzelhető, ha minden művészi erő csupa tökéletesség. Hiszen a művészet első föltétele az összhang, melynek legcsekélyebb csorbáját épen a dalművészetben érezzük meg leghamarább.

Ha e tanulságot a második évtized kormányzata meg tudja szívlelni, akkor keserűség nélkül vehetünk búcsút az első évtized hibáitól.

És most mutassuk be egyenként rövid jellemzésben az opera mai vezetőit és kiválóbb tagjait.

STESSER JÓZSEF. A színházak mostani kormányzója már tevékeny munkásságot folytatott Tisza Lajos oldala mellett is Szeged újjáépítésénél. A belügyminiszteriumban, mint miniszteri tanácsos, két ügyosztálynak áll az élén: a jótékonyágának és a színházának. Több mint tíz esztendőn át előadója lévén a színházi ügyeknek, ezer alkalma volt a színházi élet nyílt és titkos rugói-

val megismerkedni. Ennél fogva az intendáns-válság attól a pillanattól kezdve csak név szerinti volt, mikor ő a vezetést átvette. Hogy az ideiglenesség e válságos időszakban komolyabb bonyodalmakat nem szült, az első sorban az ő tapintatának és avatottságának köszönhető. A művészek, kik talán egy intendánst sem támogattak oly őszinte lelkesedéssel, mint őt, csak azt sajnálják, hogy nem sokára meg kell töltenie. Mert Stesser nem akar intendáns lenni. Mikor az ő jelöltsége magasabb helyen szóba jött, a régi derék hivatalnok határozott nem-et mondott. A művészi személyzetnek iránta való ragaszkodása már akkor is nyilvánított, mikor még nem tartotta kezében a kormányzat gyeplőit. Stessert ugyanis a télen ő felsége a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ez ünnepi alkalmat először az operaház és a nemzeti színház művészi személyzete ragadta meg, hogy ragaszkodásukat és tiszteletüket fényes lakoma rendezésével is nyilvánítsák iránta.

NIKISCH ARTHUR. Az operaház igazgatója tudvalevőleg Magyarországon született ugyan, de már gyermek korában elszármazott tőlünk, s hazáját csak akkor látta viszont, mikor a legfényesebb művészi polezzal kínálták meg itt. Nikisch, ki még alig 39 éves, már is ragyogó művészi pályára tekinthet vissza. Bécsben végezte a zeneakadémiát, s az ottani udvari ope-



Erkel Sándor.

rának lett tagja mint első-hegedűs. Muzsikusi híre gyorsan szárnyra kelt, néhány év múlva már Németország legnagyobb színházi versengtek, hogy őt karmesterül megnyerhessék. E minőségben működött Lipsében és Drezdában. Ez utóbbi helyről Bostonba hívták meg, hogy az ottani filharmoniai társaság vezetését vegye át. 1893 nyarán Zichy Géza gróf szerződtette őt a magyar kir. operaház igazgatójává. A sajátos helyzet, nevezetesen az intendánsal való összeközös utját állotta annak, hogy igazgatói képessége már az első esztendőben érvényesüljön, de mint karmestert is büszkeséggel nevezhetjük őt a mienknek.

ERKEL SÁNDOR. Talán a legszerényebb művész nemcsak hazánkban, hanem a föld kerekén is. A «Vasárnapi Ujság» már több ízben tüzetesebben megemlékezett róla. Fia Erkel Ferencnek, a magyar drámai zeneírás megalapítójának és egyetlen hivatott képviselőjének. Az apai névből sugárzó fény nem ártott a fiú hírnevének. Erkel Sándorról Európaszerte tudva, van, hogy a legkiválóbb karmesterek egyike. Mint kisdobos kezdte művészi pályafutását a nemzeti színház operájánál, melynek később karmestere és igazgatója lett. Ez utóbbi állásától 1888-ban megvált, hogy mint karmester



Szilágyi Lajos.



Ábrányiné,
mint Manon Lescaut.



Szilágyi Arabella,
mint a királynő «Sába királynője»-ben.



Sz. Bárdossy Ilona,
mint Nedda a «Bajazzók»-ban.



Vasquez Molina Idalia grófné,
mint Annie «Arden Énok»-ban.



Bianchi Bianca,
mint Katarina az «Éjszak csillagá»-ban.



Malczkyné,
mint Sigelinde a «Walkürök»-ben.



Hülgermann Laura,
mint Carmen.



D. Handel Berta,
mint Erzsébet «Tannhäuser»-ban.



Rottla,
mint Mara «Borslyörgy»-ben.



Gábos Nelli,
mint Esmeralda az «Eladott menyasszony»-ban.



Perotti Gyula,
mint Manrico a «Troubadours»-ban.



Ney Dávid,
mint Wotan a «Walkürök»-ben.



Broulik Ferencz,
mint Sigmund a «Walkürök»-ben.



Odry Lehel,
mint Salamon «Sába királynője»-ben.



Szendrői Lajos,
mint Brogni főpap a «Zsidónő»-ben.



Takács Mihály,
mint Werner a «Säckingi trombitás»-ban.



Dalnoky Béni,
mint Árpád herceg «István király»-ban.

személyes torzalkodások nélkül tovább szolgálhassa az intézetet. Mind az, a mi az operánál művészileg értékes, főleg az ő nevéhez fűződik. Legutóbbi betegsége sok aggodalmat keltett művészi körökben, de ezek az aggodalmak — hála istennek — eloszlottak. Erkel Sándor művészi és testi erejének teljes birtokában végzi előkelő művészi feladatát.

SZILÁGYI LAJOS. Az operaház mostani gazdasági főnöke és műszaki tanácsosa, fia Szilágyi Virgilnek, a hatvanas évek országos hírvéltárának. Mint királyi főmérnök Ybl Miklós oldala mellett már tevékeny részt vett az operaház építési bizottságában, s mikor a fényes palota rendeltetésének átadatott, az építési bizottságban szerzett érdemeiért ő felsége a Ferencz-József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Azóta állandóan tagja az operaháznak, melynek gazdasági és műszaki ügyei az ő gondjaira vannak bízva. Lelkiismeretessége, kötelességtudása szinte közmondásossá vált az intézetnél. A művészet izgalmas világában ő képviseli a realitást; ébersége és finom tapintata nem egyszer hidalt át súlyos válságokat. Néhány év óta gyöngédebb szálak is fűzik őt az operaházhoz. Ugyanis két év óta férje az intézet egyik bájós művésznőjének, Sz. Bárdossy Ilona asszonynak.

ALSZEGHY KÁLMÁN. A rendezőt a színháznál a levegőhöz szokás hasonlítani, melyet csak akkor emlegetnek sűrűn, ha rossz. Alszeghy Kálmán neve nem tartozik az emlegetettek közé, s így kétséget sem szenved, hogy feladatát jól tölti be. De azt a helyet, a melyet ő az operánál évek óta betölt, egy napig sem lehetne vinni alapos színpadi ismeret és kellő leleményesség nélkül, legkevésbé az operánál, hol esténként száz meg száz embernek színpadi működését kell szabályoznia s azoknak csaknem minden mozdulatát zenei ütemhez mérni. Az operaház színpada a világ egyik legnagyobb és legkomplikáltabb színpada. Egész hálózata a viznyomás gépeinek idomítja azt a művészi cselekednek megfelelő módra. Ez óriási gépezetben Alszeghy feltétlen bizossággal uralkodik s a mellett pártját ritkító az emlékező tehetsége is. Ezek a tulajdonok segítettek azokhoz a szép sikerekhez, a melyeket mint rendező elért. Két évvel ezelőtt egy elbocsátott szolga tehetetlen dühében orozva rálőtt, holott mint a végtárgyalás kiderítette, Alszeghynek a legcsékélyebb része sem volt a szolga elbocsátásában. A golyó szerencsére az egyik bordán megcsuszott s így nem vont maga után végzetes következményeket, de a főrendező máig is testében hordja. Alszeghynek nincs úgynevezett viharos művészi előlétele. Mint szerény kardalos, az operánál kezdte nyilvános pályáját, hol méltányolni tudták ritka színpadi tehetséget és kötelességeihez való ernyedetlen ragaszkodását.

BLANCHI BIANKA. Művészetéről egyhangú a vélemény: a legjobb koloratur-énekesnők egyike, kik színpadunkon eddig megfordultak. «Lucia»-ja és egyéb szerepei éremművészet szempontjából páratlan mesterművek. Ő maga akárhány operának életet tud biztosítani a színpadon. A kisasszony, kit még báró Podmaniczky szerződött Bécsből, hol ép oly magasra takarították művészetét, mint nálunk, teljesen megtanulta a magyar nyelvet. Annál inkább sajnálható, hogy rövid hét hónap múlva megváltik operánktól, melynek annyi esztendőn át disse volt. Bianchi kisasszony ugyanis 1895. május havától kezdve a müncheni operához szerződött.

ABRÁNTÉ WEIN MAROTT. Mikor tíz évvel ezelőtt a nemzeti színház operájánál tette első színpadi kísérletét, kevesen hitték volna, hogy a csékélyke hanggal rendelkező fiatal asszonyka tíz év múlva az opera kiváló tagja lesz. De megtörtént. A hang megizmosodott s kiváló művésznői tulajdonai érvényre jutottak. A konzervatóriumot végzett fiatal leány, ki hamarosan férjhez ment s már-már háttal fordított a művészi élet csábjainak, gyors emelkedéssel diva lett. A legszebb sikereket mint szubrett-énekesnő aratta, de kísérletei a koloratur, sőt a drámai szakban is beváltak. Midőn tavaly «Manon Lescaut» című szerepét énekelte, a jelen volt szerző, Puccini, el volt ragadtatva alakításának művészi volta által. Képünk e szerepben mutatja be.

SZILÁGYI ARABELLA. Szinte érthetetlen, hogy annyi előkelő művészi tulajdonosággal s oly



Alszeghy Kálmán.

szép megjelenéssel e művésznő csak nehezen tudott magának utat törni a festett világ magasabb régióiba. Évek teltek el, míg tehetsége azzal az ósztinte előismeréssel találkozott, a melylyel ma mindenki adózik neki. Már a nemzeti színház operájánál tett kísérleteket, a melyek akkor meddőek maradtak. De ha siker mosolya nem üdvözölte őt a pálya kezdetén, művészi ösztöne nem vezítette el rugóknaként. A művésznő ismételtén megvált operánktól, külföldön járt, tanult s újabb kísérleteket tett. Ma már oszlopos tagja az operaháznak, ki úgy szólván vállain tartja az egész wagneri játékrendet.

Sz. BÁRDOSY ILONA. Négy évvel ezelőtt a «Hugonották» Oszkár szerepében lépett föl először. Ez volt első színpadi kísérlete a művésznőnek, ki eredetileg zongora virtuozsnőnek készült Bécsben, s kiben jeles tanára fedezte föl az énekesnői tulajdonokat. Első fellépésekor érdekes külseje, keresztelen játéka és tiszta eszenciájú szopránja nagyon sokat ígért. A letelt négy év után örömmel mondhatjuk, hogy Sz. Bárdossy Ilona a fényes reményeket java részben be is váltotta.

M. ROTTER GIZELLA. Szintén az operaház neveltje. Tíz éve, hogy a konzervatóriumból kikerült, s csaknem ugyanannyi idő óta énekel elősrendű drámai szerepeket. A gyakori mellőzések dacára is helyzetelt tudott magának kivívni tehetségével. Okunk van tőle többet remélni.

MALCZKY KÉNYÉ ELLINGER JOZSEFA. Művészcsaládnak sarjadéka. Apja híres tenorista, anyja híres drámai énekesnő volt. Őt magát husz év óta ósmeri és méltányolja a közönség, mint koloratur-énekesnőt. Zeneileg képzettségében énekesnője nincs az intézetnek. Mint énektanárnő (a zenakadémianál van alkalmazva) is jeles.

VASQUEZ MOLINA IDALIA GRÓFNÉ. A grófné, ki Triestben született, s ma már drámai primadonnáink egyike, csaknem a legfiatalabb tagja az operának. 1891-ben szerződötté őt Mahler igazgató, miután egy koncerten énekelni hallotta. 1891 február havában lépett föl először Aida című szerepében, s a közönség meglepetve ritka bájai és szép hangja által, biztató tapsokkal üdvözölte. Azóta a grófné bámulatos könnyűséggel emelkedett a művészet meredek ösvényein s a közönség kegyében, s ma már csinos műsor fölött rendelkezik. A nyáron Angliában tett hosszabb művészi körutat s Londonban a Covent-Garden-színházban is énekel, az angol újságok tanúsága szerint, igen szép sikerrel.

R. HILGERMANN LAURA. Ha az opera igazgatósága azzal indokolja szerződését, hogy szüksége van rá, mint a falat kenyérre, úgy a legcsékélyebbet sem túloz. E derék művésznő két énekem (alt és szoprán) gyakran leghaladatlannabb szerepeiben rántja ki az igazgatósgot komoly zavarából. A múlt szezonban «Carmen» című szerepével mérkőzt meg és

általános sikert aratott. Hogy azt méltányolhassuk, tudnunk kell, hogy az egész játékdarab a Carmen eljátszása a legnehezebb művészi feladatok egyike. Rokonszenünket e művésznő iránt az is fokozza, hogy elejétől kezdve minden szerepét magyarul énekl.

D. HANDEL BERTA. A legfiatalabb drámai énekesnők egyike, ki azonban már sok fényes szerepet énekel. Érdekes művészi tulajdonokkal s nemes becsüggel jelent meg az opera színpadán, és sokan azt tartják, hogy tehetsége nagyon gyorsan fejlődött. Jövőjéhez bizalom fűződik művészi körökben, s ma már nagyobb sikere része lehetne, ha gyakori gyöngékedése minduntalan el nem vonták volna a színpadtól.

GÁBOS NELLI. Bianchi tanítványa, s így a legkevesebb mit róla mondhatunk az, hogy izléssel énekel még most csak apró szerepeit. Mindössze két éve, hogy tagja az operának.

PEROTTI GYULA. Kevés embert hordott a közönség osztatlan kegye oly sokáig tenyerén, mint Perottit, ki már az Erzsébet-téri német színház tagja is volt a hatvanas évek elején. Azóta pedig tenger idő telt el, s Perotti meg is járta a tengert és Amerikából is hozott babérokat. Mint véznácska lírai tenoristát ismertük meg s előttünk fejlődött hatalmas drámai tenoristává. Az operától több ízben vált meg és ismét visszajött első nagy sikereinek színhelyére. Bármerre járt, mindenütt tetszett, de talán legjobban mégis Budapesten. Innen ered vonzama színpadunkhoz. De a sok idő dacára, melyet itt töltött, mégsem tanult meg magyarul. Ez művészi működésének egyetlen árnyékdala. Mert egyébként azok közé tartozik, a kikért a szingagatók rajongani szoktak. Hangja és egyéb művészi eszközei nem ósmernek nehéz színpadi feladatot. Egyforma tüzel és lelkesedéssel énekl Wagnert és az olasz operákat, bár hosszú diadalainak legtöbbjét az utóbbiakban aratta. Troubadourja, Mascagnelloja (a «Portici» néma-ban) Raulja (a «Hugonották»-ban) oly mesteri alakítások, a melyek a jövő nemzedék tenoristáinak mintául szolgálhatnak. Perotti a szünidőt Triest mellett lévő kastélyában tölti, melyet valóságos tündérliget környékeztet, tele csodás szépségű virágokkal. De e liget tündérszerűsége mellett praktikus célt is szolgál. Perottinak ugyanis Triestben nagy virágkereskedése van, melynek híre szinte vetédkedik az ő művészi hírnevével. Legutolsó szerződésében kötelezte magát minden évben három szerepet magyarul megtanulni, s így remélhető, hogy a milleniumon már teljes magyar játékdarabja lesz.

BROULIK FERENCZ. Könnyebb volna elősorolni azokat a tenorserepeket, a melyeket Broulik nem énekel, mint azokat, a melyeket énekel. Nagyobb játéksort alig mutat föl tenorista. A bécsi udvari operából szerződötté őt B. Podmaniczky tíz évvel ezelőtt operánkhöz, de már a nemzeti színház operájánál is fellépett. A bécsiek, kiknek éveken át kedveltje volt, máig is emlékeznek a róla szóló következők adomára. Valami adóüggyben a bíróság előtt kellett megjelenie. A bíró nevét kérdezi: — «Broulik», mondá tenoristánk. — «C-vel? — «Nem; a c a torkomban van.» Ma is ott van. Broulik énekel csehül, németül, olaszul és magyarul. Fájdalom ez utóbbi ritkán. Tíz év alatt nem volt képes a magyar nyelvet elsajátítani, holott gyermekei, kik itt nevelkedtek, úgy szólván csak magyarul tudnak.

ODRY LEHEL. A sokat és méltán magasztalt régi művészi gárdának utolsó képviselője operánknál. Odry több mint husz év óta örövend elsőrendű művészi hírnévnek, de pályája még ennél is messzebbre nyúl vissza. A hatvanas évek elején már kedvelt vidéki színész volt; sorba játszott a hazafias drámákban a hőszerepeket és hős apákat, s közbe-közbe népszínművekben énekel. Már fejlett színésztehetséggel jutott a nemzeti színház operájához, hol kellemes s érczes csengésű baritonja egyszerre meghódította a közönséget. Régi keletű adoma az, mely hangjának ritka erejéhez fűződik. A páholyban egy nagyot halló főúr ült fíval. Egyik jelenetnél az apa azt kérdezi: — «Ugy-e, most a kar énekel?» — «Nem, — válaszol a fű, — csak Odry lehel.» Odry Lehel, ki irodalommal is foglalkozik, két évtized óta a legnagyobb színésztehetség az operánál, ki jellemző játékvál,

«elegans megjelenésével néha csaknem zavarólag kiemelkedik a többi szereplők közül. Rövid ideig rendezően is volt a nemzeti színház operájának. Ünnepi alkalmakkor rendszeren ő a szónok, ki leendőlete szavakkal, szép formában tudja tolmácsolni tagtársai érzelmeit kormánybírosok, intendánsok és igazgatók előtt. Az elmúlt tíz esztendőben szónoki tehetségét nagyon is sűrűn kellett gyakorolnia.

NEY DÁVID. Mint szerény fizetésű kardalnok került a nemzeti színház operájához, s talán máig az énekkar homályában rejtőzött, ha egy reá és a művészetre nézve szerencsés véletlen nem világítja meg fényes tehetségét. A dolog úgy történt, hogy a «Hugonották»-ban Maurevert személyesítője beteg lett. Richter János volt akkor az igazgató. Zavarában a kartinítóhoz fordult, hogy nem tudna-e neki egy ép hangú és jó hallású baritonistát a körusból kijelölni. A kartinító rövid gondolkodás után Ney Dávidot jelölte meg. Kísérletet tettek vele és a kísérlet sikerült. Ney Dávid, noha csak zenekar nélkül próbált, másnap tisztességes sikerrel énekelte el a szerepet. Ezzel magára vonta az igazgató figyelmét, s kevés idő múlva már kivették az énekkarból. Ettől fogva művészi haladása igen gyors volt, s minden új szereplése egy-egy új művészi diadal. Ney Dávidnak ritka mélységű és csengésű hangja van. Basszusában a legnemesebb ércz csendülése hallik, de e mellett a magasabb bariton szerepeket is el tudja énekelni. Színpadon és hangversenyeken egyaránt kedvelt éneke a budapesti közönségnek.

TAKÁTS MIHÁLY. A nemzeti színház jeles művésze, Ujházi, egy időben Nagy-Bányán vendégszerepelt s előadás után egy társasággal vacsorált, a melynek tagjai között egy fiatal papnövendék is volt. A kis klérius erős világi hajlamokat áruelt el, borközi hangulatban népdalokat énekel, ritka szépségű bariton hangon. Ujházi reggel nem eresztette el maga mellől a reverendás trabudart, ki egyre szebbnél szebb nótákat énekel. Ez a fiatal papnövendék Takáts Mihály volt, ki saját művészi ösztönét és Ujházi biztatását követve, feljött Budapestre s beiratkozott a konzervatóriumba. Az operaház megnyitásától már ösztöndíjas tagja volt az intézetnek. Első nagy szereplése a «Sickingeni trombitás» című szerepében volt. A közönség meglepetve hallgatta nemes, érczes hangját, s gyönyörrel szemlélte értelmes játékát. Azóta neve európai híre emelkedett, úgy hogy a bayreuthi Wagner-színházhoz már tavaly meghívták vendégszerepre. Ez idén fellépett néhányszor Bayreuthban s nagy sikert aratott.

SENDRŐY LAJOS. Már a nemzeti színház operájánál találkoztunk hatalmas, érczes basszusával, s azóta egyre növekedni, izmosodni láttuk érdekes színpadi egyéniségét. Sendrőy azok közé tartozik, kik komoly becsüggel lépnek a művészi pályára, sokat tanult, s ma is egyre kezei énekelni tehetségét. Az operának kevés oly megbízható éneke van, mint Sendrőy, Brogni bírnok szerepéhez (a «Zsidónő»-ben) is úgy jutott, hogy Ney beteg lett, s ő az nap délután minden próba nélkül elvállalta s oly szépen énekelte el, hogy azóta rendes szerepei közé tartozik.

DALNOKY BÉNI. Debreczenben e nevet talán ma is jobban ósmerik, mint Budapesten. Dalnok ugyanis ott élte művészi pályájának fénykorát. Mint tenorista ott énekel operát és operettet vegyest sok éven keresztül. De már a nemzeti színház operájánál szívesen látták őt epizód-szerepekben. A helyet, melyet ott elfoglalt, máig is sikeresen tölti be az operaszínházban.

És most azzal zárjuk be dalművészetünk érdemeinek bemutatását, hogy alkalmaslag még folytassuk az ismertetést.

Zöldi Márton.

A LÁNY SORSA.

Életkép a mai társadalomból.

Ira Virter Ferencz.

Nem tudom már hol olvastam régen, — lehet, hogy Vas Gerebennél —: egy előkelő magyar főúr kitaszította az ő kegyéből nevelt nebulók ezimáit, nehogy azoknak keljen avval fárads-

nok, — s a nebulók megszégyenülve ez által, megjavultak.

Ma egy kis változás állott be a dologban, a mennyiben, bizonyos eziméres urak adják oda a cipőiket kitisztítás végett más, nem eziméres uraknak; az utóbbiak erre fellelkesülve a leereszkedésen, nagy buzgónt tesztik a hivatást, — azután oda állanak a eziméres urak mellé, velők lépést tartanak: ama büszke magyarázatással, hogy velők egyrangúak, mert valamikor azok egy ügyükkel hozzájok fordultak. A modern gondolkodás és egyenlőség dicsőséges eszméje folytán a két faj atán egybeolvad, megteremtve a modern magyar társadalmat: — egy fénygolyót, a stréberkedés felszavával. Egészen azonban még sem forrtak össze, — úgy, hogy igen könnyen külön-külön is tárgyalhatók. Az elsőkről, a eziméresokről, most nem szólok bővebben, hisz úgyis eléggé ismeretesek, a másik azonban határozottan érdekes új típus.

Ebbe az új típusba tartozik Vörös Béla úr is, újabban Wewrews úr, a ki finom modorával méltó góczpontja körének.

Wewrews úrnak van egy modern leánya, Margit, a ki azonban nevét, az általános szokásnak hódolva, Gyttára változtatta.

Gyttá úrhölgynek udvarol egy Dénes György nevű miniszteri fogalmazó.

Dénes György úrnak van egy jó barátja, Somordy úr, a kinek főfoglalkozása a mágnásokkal való ezimboriaskodás.

Gyttá úrhölgynek rengeteg sok jó barátja közül csak kettőt említek: a Fáy nővéreket.

Bemutattam tehát egy tucat embert, és pedig azért, mivel jelenleg, mesém kedetén, egyútt vannak épen Wewrews úrnál jour-on, hangos kacagással és élénk társalgásban fogyasztva a temérek mennyiségben összehordott sandwich és teát.

Ne botránkozzunk azonban meg Wewrews úr vendégszeretétén, mikor a mellékszóban halljuk az ő suttogását leányával, kinek azt mondá:

— «Margit! én nem akarom, hogy ezt az embert még egyszer ide hívd, szemtelenség tőle; mit talakodik, mikor az arczomon látja, hogy nem akarom?»

— «De apa, meghallja!» kériel Gyttá úrhölgy.

— «Hát hallja meg! Elfoglalja más, érdemesebb udvarló helyét, s az emberek azt kürtölik, hogy menyasszonya vagy. Nem akarom, és nem! Mit is akar ő a rongyos kétezer forint jövedelemmel?»

Wewrews úr méltó felháborodásában egész kipirult. — Az a Dénes György okozta mindezt! — «Margit! szólj atán az apa kis szalkabban, — az a maffa Reich még mindig nem mozdul? Mért nem jött ma ide? Jobban kell vele czentül bánnod! Tüntesd ki, főd le a többi előtt, — és hizelegned is kell, hiszen ez az ostoba másként nem mer közeledni! Érted!»

— «Hát ... érteni értem; de apa, hiszen csak még sem ugorhatok neki az ölébe!»

— «Azt nem; sőt ha bizalmasodik, légy hideg és tetted magad, mintha érzéketlen volnál. A férfiaknak csak az kell, a mi egy könnyen el nem érhető, a miért küzdeni kell. Olesó lány és olesó portéka nem kell a jó vevőnek ... Hanem azt a tolakodót rász le a nyakadról!»

— «Jól van, jól. Minden meglesz, — felelt a lány és besietett a szalonba.

Oda benn ezalatt igen szépen domborodtak a jellemek. Somordy úr, felhasználva a pillanatra magunka hagyását, sok titkot és épen nem hízogó megjegyzést mondott el az őt vendéglő házról. A Fáy nővérek, a kik Gyttá titkos

irigylői, bizonyos kárörömmel néztek az épen belépő barátinőre, ki az egészről természetesen mit sem tudott, minthogy a megszólás belépőtekor véget ért.

Dénes György, a ki eddig szótlánul ült s megvetéssel hallgatta a rágalmat, felvéve most a szót s oda vágta Somordynak:

— «Somordy, te hitvány és gyáva ember vagy. Ha nem mered azokat a rágalmat Margit nagyságnak a szemébe mondani, veled többé kezem nem szoritok!»

Az egész társaság elképedt. Somordy halvány lett, mint a fal.

E pillanatban lépett be a háziúr.

— «Vond vissza szavadat, mert felképelek!» rikoltá, hirtelen felugorva helyéről, Somordy.

— «Ismélem újra: gyáva vagy».

Egy csattanás rozketteté meg a levegőt. A nők sikoltva futottak szét.

— «De urak! Dénes úr! kikérem magamnak az én házamban; — Dénes úr!» szólt közbe Wewrews papa, kikelve magából. — «Gyalázat, nevelt emberekét ilyesmí!»

Az egyik Fáy nővér kárörvendve sügta oda az ájúlódó Gyttának a botrány okát, s boldog volt, hogy barátinőjél íly dolog történt meg, a mi kárpótlásul szolgált hitvány lelkének azért, hogy az tőle Dénest elhódította.

A két ellenfél halálsápadtan állt egymással szemben. Egy molliére-i jelenet volt még készülőben, akár csak Vadius és Trissotin harca a «Tudós nők»-ben, — ha a házi úr meg nem ragadja Dénes karját s ki nem vezeti a szobából. A fiatal ember felöltözött, ki akart futni, de Margit útját állotta.

— «Nem, Dénes, maga nem fog elmenni.»

— «De lányom!» szörnyűködik az apa.

— «Nem! ő nem hibás: Somordy az. Somordy rágalmozott téged, míg mi künn voltunk, s ő védelemzett.»

A fiatal ember azonban udvariasan meghajlta magát s elietett.

— «Jól van, helyesen van; legalább többé nem jó hozzánk», — szólt Wewrews úr s visszavert a szalonba, hol Somordy, még mindig izgatottan, a Fáy nővéreknek a becsteléről beszélt.

— «Bocsánatot kérek, nagyságos uram!» hajlta meg magát a fiatal ember.

— «Nem, semmi bocsánatkérés! Ön helyesen cselekedett, barátom — szakítá őt félbe az apa. — Maradjon kérem álve, s feledjük az egész dolgot, mely a mai művelt osztályról ily szegénytelen bizonyítványt szolgáltat!»

— «Nem töröm! Somordy nem maradhat egy perczig sem itt! — követeli Gyttá úrhölgy a magiét. — Gyáva, becstelen ember!»

A fiatal ember egész meggökökint, de mint-hogy a házi úr nagyon tartóztatta, ott maradt egészen a késő esteli órákig, vígan csevegve s nevetgélve.

Igy ért véget e kis esemény; — de lássuk, Dénessel mi történt tovább?

Szomorúan hullt az őszi eső, a nagy város végtelen melankholiába volt merülve, az utcáiról elsöpörte az eső az embereket.

Dénes György sebes léptekkel haladt előre. Amint valakinek közeledtét észrevette, összeresztent s felhústa jobban kabátja gallérját: azt hitte, mindenki látja azt a piros foltozat arczán: ... Pofon! — szemei vérkarikákat hánytak; ölni szeretett volna, összezúzni mindent! Többször visszafordult, hogy felszaladjon abba a házba s agyonüsse azt a gazembert ... de akkor észbe jutott az a lány — s ő szerette Margitot. Tovább ment. Úgy érezte, mintha meg lenne semmisülve. Micsoda ő? — a kutyánál is hit-

ványabb, mert az haraphat, ha ütök; de neki túrné kell, mert az a jó modor... Hahaha! modor?

Botjával olyat húzott egy gázlámpa vasoslopára, hogy a páleza kettétört. Ettől kissé lecsillapodott. A hideg eső, mely arczába csapott, s az éjszakai szél, enyhíték ádáz dühét.

Kávéházról kávéháza botorkálva töltötte el az éjt; nyugtát azonban nem lelé még sem. «Ő szereti azt a lányt; s mi lesz most ezután?» — Nem tudott kiokoskodni ebből.

... Másnap megtörtént a párba és Somordy golyója megölte Dénes Györgyöt.

A gyilkos az általános felháborodás és a lapok lármája előtt a vidékre sietett, de a mint egy esztendejét leülte, visszatért újra baráti körébe s újra becsületes embernek tekintették, sőt — még becsületesebbnek, mint valaha.

(Folytatása következik.)

Bécsben egy frankfurti Lehr nevű híres velocipédista nyerte el, ki egy kilométernyi utat 1 perc 21 $\frac{1}{2}$ másodperc alatt tett meg s 10 kilométert 18 perc 36 $\frac{1}{2}$ másodperc alatt, azaz csaknem gyorsvonati sebességgel. Vannak továbbá különböző versenyek akadályokkal, le és fel, s volt egy verseny Párisban, hol a velocipédistáknak 8 nap egymásután kellett futtatni. Az utóbinnál a győző egészben véve 52 órát futott s ez idő alatt 1749 km. s 200 méter utat tett meg.

Nagyon szaporodnak újban a kerékpározó nők. Különösen Párisban a Bois de boulegneban naponként számtalan nőt lehet látni versenyezni egymással. A színésznők külön versenyt is rendeznek egymás között. Magától érthető, hogy a párisi nők ezen szenvedélye az öltözetben is változtatásokat okozott. Kezdetben közönséges lovalógó ruhában mentek, ma már külön velocipéd-öltözet van, mely térdig érő nadrágból, s a testhez tapadó mellényből és jockey sapkából áll.

Év óta már háromszor is elnyelték. Anglia jelenleg szárazföldi seregére és hajóhadára évenként 32 millió font sterlinget — 384 millió forintot — költ.

* London nagy forgalmáról fogalmat nyújthat, hogy a közelebb megnyitott Tower-hídon az első két hónap alatt 3 $\frac{1}{2}$ millió gyalog ember s közel fél millió kocs ment át, bár a hidat 1620 hajó átmenetele végett sokszor kinyitották.

* Szegény király. Dahomey egykori zsarnoka nagy nehézségek közt él jelenleg Mauritius szigetén, hol száműzetésben van, mivel a francia kormány naponként csak 20 frankot ad neki s ebből kell 13 személyből álló háztartásának költségét fedezni.

* Ongyilkos hóhér. Melbourneban a hóhér elvágta a nyakát, mivel kényszeríteni akarták, hogy egy gyermekgyilkosságért halálra ítélte nőt, kit ő ártatlannak tartott, felakasszon.

* Tisztítás sűrített levegővel. Amerikában újban a takarításokat légszivattyúkkal végzik, melyekben 50 font nyomás jut egy négyzetüvelykre. A takarítás sokkal jobb, mint a seprés vagy porolás, mert a sűrített levegő minden helyre elhatol s minden porszemet kiséper. Egyelőre az új módú seprést főképp a vasuti kocsiknál és a vendéglőkben alkalmazzák nagy sikerrel.



A MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ.

Dörre Tivadár rajza.

A VELOCIPÉDISTÁK.

A sport különböző nemei közül kiválóan hatalmas fejlődésnek indult az utóbbi időkben a kerékpározás. Csaknem minden művelt államban vannak már egyesületek és szaklapok, melyek kizárólag ennek a sportnak fejlesztésével foglalkoznak s azonkívül egyesek kalandosabbnál kalandosabb dolgokat művelnek, hogy a nagy közönség figyelmét erre a sportra felhívják. S valóban fel is hívták már. Legáltalában nagy városokban épen nem ritkaság, hogy a kereskedelmi úgynökök és a kofák a velocipédet használják, itt-ott már egyes orvosok is annak segítségével teszik meg látogatásaikat.

A legújabb időben általánossá lett a versenyzés velocipéddel. Legutóbb a nyáron nemzetközi verseny is volt München és Milano között, mely 590. km. távolságra terjedő ut. A versenyen 16 német, 7 osztrák, 2 svájci és 24 olasz vett részt, a győző, egy Fischer nevű müncheni velocipédista, a hosszú utat 29 óra 32 perc és 30 másodperc alatt tette meg, a leglassubbnak is csak 51 $\frac{1}{2}$ órára volt szüksége. Egy másik szintén nemzetközi versenyen Drezdától Berlinig a győző 7 óra 29 perc 17 $\frac{1}{2}$ másodperc alatt jutott el.

A versenyzőknek van már Derby-díjak is, hasonlóan a lóversenyekéhez. Ezt a díjat a jelen évben

EGYVELEG.

* Nagy nemzeti ünnep készül Svédországban. Decz. 9-én lesz 300-dik éve, hogy leghíresebb királyuk, Gusztáv Adolf született. Az évfordulót most nagy lényeggel akarják megünnepelni.

* A múlt évi őszi hadgyakorlatok alkalmával Európában több katona volt mozgósítva, mint a legnagyobb Napoleoni háborúk idejében. Ugyanis összesen 1,200,000 ember táborozott, a kiknek tartása 25 millió friba került s a kik 60 millió töltényt fogyasztottak el. Európa legnagyobb katonai államai, nevezetesen Ausztria-Magyarország 250 ezer embert, Oroszország 216 ezer, Németország 160 ezer, Franciaország 75 ezer, Olaszország 85 ezer és Anglia 70 ezer embert mozgósítottak. Ezek után Spanyolország 25 ezer, Portugál 10 ezer, Hollandia 18 ezer, Dánia 8 ezer, Belgium 35 ezer, Svájc 50 ezer és Bulgária 12 ezer embert vontak össze. Ezek szerint a hármass szövetség 495 ezer embert, Oroszország és Franciaország pedig együttvéve 291 ezer embert mozgósítottak. Nem kevésbé érdekes az a statisztikai adat, mely szerint az említett államok száz millió puskával rendelkeznek, úgy hogy minden katonára átlagosan 5 $\frac{1}{2}$ tartalékpuska jut. Angliának egy magának háború kétszázötven év óta 1359 millió font sterlingre vagyis közel 15 ezer millió forintjába került. Ha most számításba vesszük, hogy Franciaország és Németország ennél legalább kétszeres nagyobb összeget költhettek hadi célokra, kitűnik, hogy ezen nemzetek törzsvagyonát a háborúk és seregtartás költségei kétszázötven

* Lajos Fülöp francia királynak és családjának Dreuxben levő sirbirtójába beütött a villám, szerencsére azonban kevés kárt okozott.

* Szent fogak. Buddha szent fogain kívül, melyek számára több helyen van Kelet-Indiában és Ceylonban egy-egy pompás templom, némely helyen állatfogakat is tisztelnek. Így Malarbarban és Tongában elefánt- és cethal-fogak e tisztelet tárgyai. Szímban van egy szent majomfog, melyet a portugálok egykor elraboltak s a számiak 3 $\frac{1}{2}$ millió dollár váltságot fizettek érte. A nagyrebesült fogat arany szelencében őrzik, mely hat más szelencébe van bezárva s a legnagyobb templomban áll.

* A színházi ülőhelyek értékét számította ki valaki a színházak építési költségei s a telekárak alapján. E szerint egy-egy ülőhely értéke a bécsi Raimund-színházban 230 frt, az udvari operában már 2000 forint, az új udvari színházban 4000 forint, a brünni színházban 417 forint. Rouenben Páris mellett 1000 frank, Angersben 475 frank, Londonban az Albert Hallban 30 font sterling, a frankfurti operaszínházban 2356 márká, a schweini udvari színházban 2500 márká, a budapesti operaszínházban 2525 forint, a párisi nagy operaszínházban 16,466 frank.

* Az angol királynő 8 felségének legöregebb alattvalója, ezimel használatá névjegyén egy Salfordban élő Hampson nevű ember, ki most halt meg. Az öreg úr hiteles iratok szerint 115 éves volt; négy nagybátyja Waterloo-nál sebesült meg. Két fiát a krími hadjáratban veszítette el.

A DIFTERITISZ ÚJ ORVOSLÁSMÓDJA.

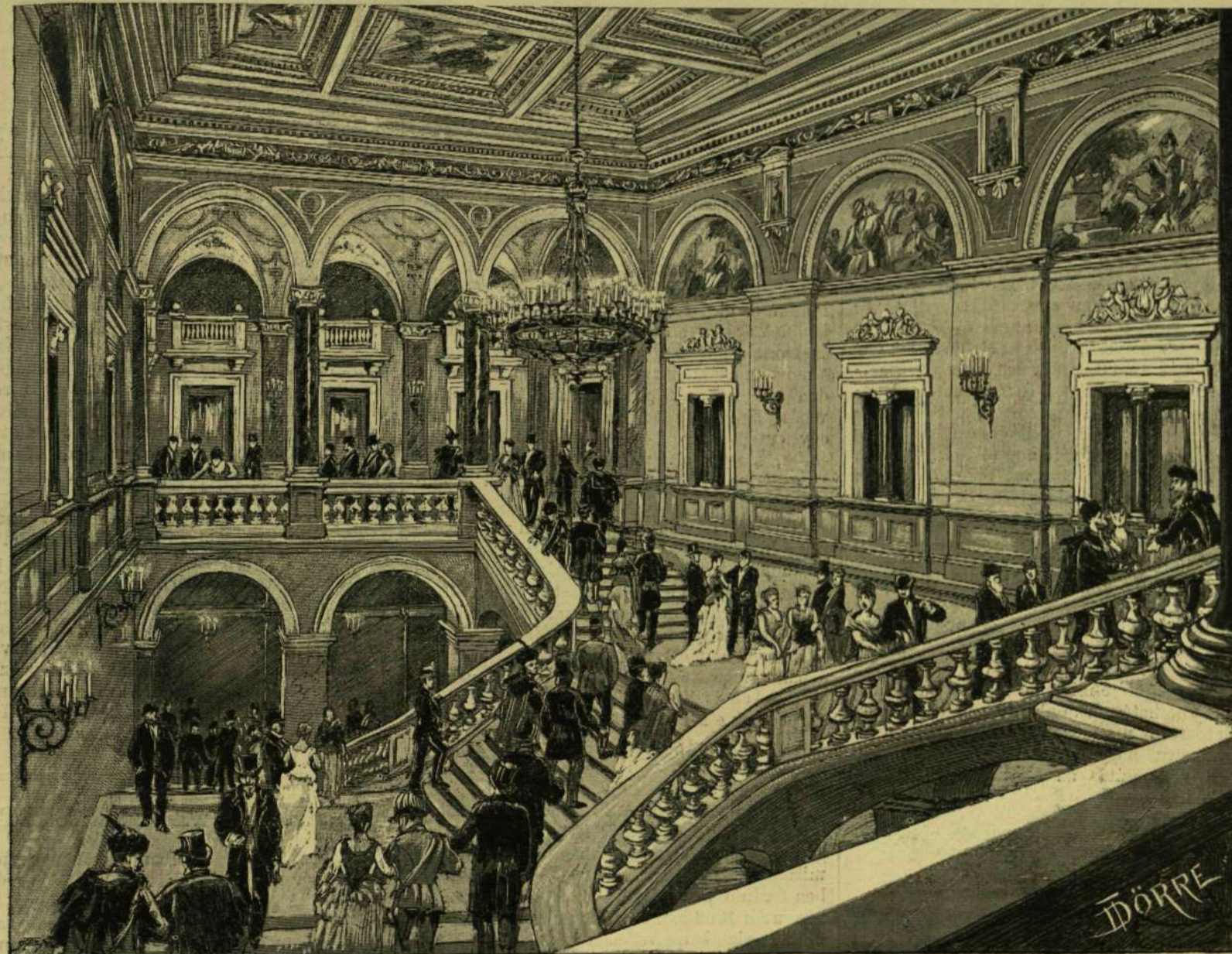
A fővárosunkban imént lefolyt nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus óta élénken foglalkoztatja úgy az orvosokat, mint a laikus közönséget is a difteritisznek ama új orvoslás módja, melynek lényegéről és eredményeiről dr. Roux, Pasteur tanítványa és számos tudományos munkája által ismert szakember számolt be a kongresszus egyik ülésén. Mint hogy ezen új orvoslás módjára forduló pontot jelez a fertőző betegségek gyógyítása terén és már eddig is feltűnő jó eredményekre vezetett: érdekesnek tartjuk azt olvasóinkkal a következőkben röviden megismertetni, annyival is inkább, mert már eddig is sok téves nézet szivárgott a közönség közé az új orvoslás módjára és fölfedezéséről.

már több statisztika áll rendelkezésünkre, melyekből a módszer értékét illetőleg következtetést vonhatunk.

Az egyik statisztikát dr. Kossel, Koch tanár segédje állította össze Berlin öt nagyobb kórházában vérsavóval kezelt 233 difteritisz-esetről; ezek közül meggyógyult 179, vagyis 77%. Egy másik statisztika dr. Katzól ered, a ki szintén Berlin egyik nagyobb gyermekkórházában kezelte a difteritiszben szenvedőket vérsavóval; 128 gyermek közül 111 maradt életben, a gyógyulás százaléka tehát 86.5. Végül a harmadik nagyobb statisztikát dr. Roux közölte 300 difteritisz-esetről, melyek közül halálosan végződött 78, a gyógyulás tehát 74%-ot tesz. Ezen eredmények mindenesetre nagyon kedvezőnek mondhatók, ha összehasonlítjuk őket azon eredményekkel, melyeket az előbbi orvosok módok

kendeezen be azonnal difteritisz elleni vérsavót. Ha egyszerű torokgyulladás esete forog fen, a vérsavó nem fog ártani, a mint hogy általában a vérsavó nagyon nagy mennyiségben is teljesen ártalmatlan szer; ha ellenben difteritisz volna jelen: a vérsavó ezt most még biztosan meggyógyítja.

A difteritisz többnyire nem fulladás által öli meg az embert, a mint ezt tévesen sokan hiszik; a torokban és innen átterjedőleg a gégeben és légesőben képződött hártályok csak ritkán zárják el teljesen a levegő útját és ezen esetekben is a gége vagy a légeső fölmetésével, az úgynevezett tracheotomiával többnyire még lehet utat nyitni a levegőnek. A vérsavó inkább abban rejlik, hogy a hártályokban levő difteritisz-bacillusok egy mérget termelnek, mely az egész szervezetet, főleg pedig a szívet, a veséket



A MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ FÖLÉPCSŐJE.

Dörre Tivadár rajza.

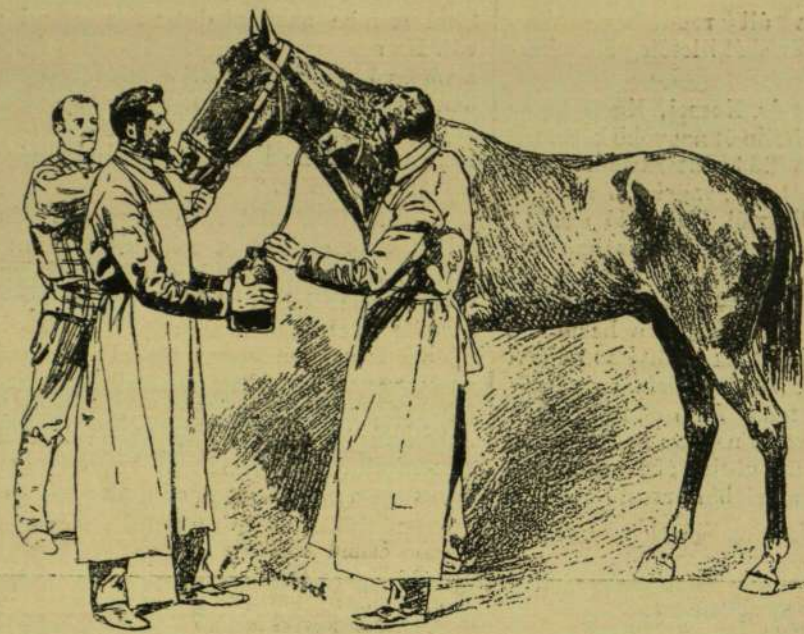
A difteritisz új orvoslás módja az úgynevezett vérsavó-orvoslás módjára alapszik. Behring berlini tanár volt az első, a ki hosszabb kísérletes tanulmányozás után már 1890-ben arra a fölfedezésre jutott, hogy valamely fertőző betegség iránt fogékonytalanná (immunná) tett állat vérével, illetőleg vérsavójával, úgy állatok mint emberek kigyógyíthatók az illető fertőző betegségtől. Behring első kísérleteit difteritisznél és tetanusnál (fertőzésből származó merevgörccs) végezte és közleményeivel oly érdeklődést keltett az egész tudományos világban, hogy csakhamar megindultak a világ minden művelt államában a kísérletező vizsgálatok, melyek csaknem kivétel nélkül hasonló eredményre vezettek a legkülönbözőbb fertőző betegségeknél. Így a vérsavó-orvoslás módját eddig megkísérelték a tetanuson és difteritiszen kívül a veszettségnél, kholeránál, tifusznál, tüdőlobnál és tüdővészénél is. A tökélynek meglehetősen magas, gyakorlatilag is alkalmazható fokára azonban eddig még csak a difteritisznél jutottak, a mely pusztító betegség gyógyítására már alkalmazzák is a vérsavóval való orvoslást, úgy hogy ma

kal érték el, a mikor a gyógyulás százaléka csak 40 és 50 között ingadozott.

Túlhaladná e közlés keretét, ha e statisztikáknak rendkívül fontos, főleg azonban csak szakembereket érdeklő részleteibe hatolnánk; csupán még néhány szót akarunk ide ígatni, mint a melyek mutatják, hogy mily fontos a vérsavóval kezelést azonnal a betegség elején megindítani. 78 difteritiszben szenvedő olyan gyermek közül, kik a betegség első vagy második napján kerültek orvoslás alá, csupán kettő halt meg és ezek sem difteritiszben, hanem más, az eredeti bajhoz csatlakozott betegségben. Ebből magyarázható Roux azon óhaja, melyet a nemzetközi kongresszuson nyilvánított, hogy tudniillik a családanyák oda utasítandók, hogy gyermekeik torkát, mielőtt ezek magukat bármily kis mértékben is rosszul érzik, azonnal tüzetesen vizsgálják meg és ha ott fehér pontokat vagy foltokat látnak, azonnal orvoshoz forduljanak. A fehér foltok néha ugyan csak egyszerű torokgyulladás következményei, mások azonban a difteritisz jelei. Minthogy pedig a megkülönböztetés sokszor nagyon nehéz: az orvos fec-

és az idegrendszeret megtámadja. A vérsavó hatása főleg abban áll, hogy ezen mérget tönkre teszi. Könnyen belátható azonban, hogy ha a difteritisz-mérég hosszabb behatása folytán már súlyos elváltozásokat idézett elő a szervezetben: a mérég tönkretevése a vérsavó által már nem hozhat segítyt, ha a létrejött szervi elváltozások magukban véve halálosak.

A vérsavó a bőr alá fecskendezés alakjában alkalmaztatik; ezéla a rajzunkon látható 20 köbcentiméter tartalmú fecskendő szolgál, melynek vékony, körülbelül két centiméter hosszú tűje a beteg bőre alá szúratik, főleg olyan helyeken, hol a bőr könnyen redőbe emelhető. A fecskendezett vérsavó a bőr alatt mogyorodiónagyságú daganatot okoz, a mely azonban rövid idő alatt — körülbelül tíz perc alatt — eloszlik és fájdalommal nem jár. A fecskendezendő vérsavó mennyisége egyrészt a beteg korától és a betegség súlyosságától, másrészt azonban a vérsavó hatályosságától is függ; körülbelül 10 és 20 köbcentiméter között ingadozik, mely mennyiség esetleg egyszer vagy kétszer ismétlendő.



Vérvétel egy lóbol.



A gyógyító vérsavó befecskendezése.

Most pedig röviden arról kell szólnunk, hogy a gyógyító vérsavót adó állatok előzetes kezelését miként végzik. Említettük már, hogy az állatokat a difteritis ellen nagy mértékben immunná vagy fogékonytalanná kell tenni. E cél elérésére nagyon sokféle módszer áll rendelkezésünkre; a legjobb és leghasználatosabb mód azonban az, melynél a difteritisz-bacillusok termelése méreg valamely vegyi anyaggal (főleg jódt) gyengítve feckendeztetik mind nagyobb adagban és mind kevésbé gyengítve az állat bőre alá; egy idő múlva az állatok a már nem gyengített méreg is baj nélkül eltűrik; ekkor a nem gyengített méreg feckendeztetik még fokozódó mennyiségben a bőr alá. Németországban főleg kecskéket használnak vért adó állatok gyanánt, Roux ellenben főleg a lovat ajánlja, mint a mely sokkal jobban tűri az előzetes kezelést és azonfölül még az az előnye is van, hogy vére körülbelül három hónapos előzetes kezelés után már használható gyógyításra és hogy egyszerre sok vér bocsátható belőle. Minden hónapban egyszer körülbelül négy liter vért lehet kapni minden egyes lóbol, a miből aztán körülbelül két liter vérsavó készíthető. Roux főleg fiatal, egészséges bérkooosi-lovakat alkalmaz, melyek lábaik elgyengülése miatt más czélra már nem igen használhatók. Különböző érzékeny egyének és állatbarátok megnyugtására szolgáljon az a körülmény, hogy úgy az előzetes kezelést, mint a vérbocsátást az állatoknak fájdalmat nem okoz.



Vérsavó fecskendő.

A gyógyító vérsavó sötét helyen legalább is egy évig eltartható, a nélkül, hogy hatásából lényegesen veszítene. Vajjon ezen időn túl megtartja-e hatályosságát, azt majd csak a tapasztalás fogja megmutatni.

Végül még fölemlítendő, hogy a vérsavó védőoltásra is felhasználható. Minthogy azonban az ily módon létesíthető difteritisz elleni fogékonytalanság csak nagyon rövid ideig, 1—2 hétig tart: a vérsavó ezen czélra főleg csak olyan egyéneknek lesz alkalmazandó, kiknek környezetében valaki difteritiszben megbetegedett. Védőoltásra elegendő a gyógyító adagnak tizedrésze.

A fentiekben röviden vázolt új orvoslásmóddal sok ezer gyermek életét lehetne évenként megmenteni nálunk is. Minthogy azonban a gyógyító vérsavó előállítására tetemes költséget okoz és azért maga a vérsavó is drága: az államnak és a társadalomnak vállatvetve kellene igyekeznie, hogy a vérsavó szegényeknek is alkalmazható legyen. A mint halljuk, a belügyminiszter tett is már lépéseket egyrészt a vérsavó gyógyító képességének, másrészt pedig előállításának tanulmányozására iránt; de a társadalom is hozzájárulhatna ahhoz, hogy az új gyógyítási módok a szegényeknek is hozzáférhetővé tétessenek. Franciaországban már megindult ezen czélra a gyűjtések, Bécsben pedig egy emberbarát tízezer forinttal nyitotta meg az adakozást. Reméljük, hogy hazánk sem marad hátra.

Dr. Sz.

A JAPÁN VEZÉREK.

A kik Kelet-Ázsiát csak némileg is ismerik, csaknem egyhangúlag előre megjósolták a kínai-japán háború kitérőit, hogy a győzelmet a kisebb, de hasonlíthatatlanul ügyesebb s jobban felszerelt Japán fogja elnyerni. Alig hitte azonban valaki, hogy a nagy háború sorsa ily rögtön, az első összütközések után eldőlt s a japánok szárazon és vizen oly fényes győzelmet arassanak. Maguk a japánok sem hittek ennyit, s most az egész ország lelkesedésben van, minden kitelhető módon magasztalják a főhadvezért, Jamagata Arimot grófot, kit már nem egy európai lap is Moltkéval helyezett egy sorba, maguk a japánok pedig jelenleg élő legnagyobb államférfikkal, Ito gróffal hasonlítanak össze.

Mi, távol Keletől, természetesen alig ismerjük e híres embereket, bár már hazánkban is köztudomásúvá lett, hogy a japánok éppen nem tartoznak a műveletlen nemzetek közé, sőt ellenkezőleg alig van nemzet, mely az utóbbi 25 év alatt oly nagy haladást tett. Nem lesz tehát fölösleges, ha most, mikor a nagy háború ismét Japánra irányította a művelt világ figyelmét, arcképtelen is bemutatjuk a «felkelő nap országának»-nak e két büszkeségét.

Jamagata gróf, a japán hadsereg tábornagya és főparancsnoka, régi nemes család ivadéka, mely őseit Seissa-Tennóig, az 57-ik japáni császárig tudja felvinni. A hadvezér Szüu-Szuban született 1840-ben s már fiatal korában részt vett abban a belforradalomban, mely a jelenlegi mikádó uralmát biztosította s Japán történetében forduló pontot alkotott. A háború befejezése után 1868-ban segédtitkár lett a hadügyminiszteriumban s teljesen hódolva a mikádó európaias gondolkodásmódjának, ő is európai minta szerint kezdte meg a japán hadsereg átalakításának munkáját s ezzel egyidejűleg Tokióban felsőbb katonai iskolát létesített, melynek vezetésére kiváló francia tiszteteket hívott meg. Mivel azonban maga is érezte, hogy szakismerete nagyon hiányos, szabadságot kért, Európába utazott, itt 1870-ben jelen volt az emlékező francia-német háborúban s aztán több állam hadszerzetét tanulmányozta.

1871-ben visszatérően hazájába, alminiszternek nevezetett ki, s már 1872-ben mint hadvezér vett részt a Hi-Seu tartományban kitört lázadás elnyomásában, majd 1875-ben Formosa szigetere vezetett hadsereget, hol a saigunok lázadását diosósággal verte le, a miért külön kitüntetésekben részesült, s a «császári testőrség főnöke» címet nyerte. Később a katonai pályától nagyon eltérő foglalkozásokban vett részt. Így követ volt az orosz császár koronázásánál, mikor egyúttal az orosz katonai intézményeket tanulmányozta; majd miniszterelnök és belügyminiszter lett. Kormányelnöki minőségében három évig szolgált, s azután visszavonulván, a főrendiház elnöke lett, míg végre a háború kezdetekor újból a hadsereg élére állították.

A koreai hadjárat diadalmos sikere Jamagata ügyességének s rendkívüli gyorsaságának kö-

szönhető. Néhány óra alatt intézett el olyan dolgokat, melyekre kelet-ázsiai fogalmak szerint hetek kellene. A támadásban vakmerő, de előrelátó. Ennek köszönheti a Ping-jang mellett kivívott fényes diadalt is. Ping-jang (ping=katonai, jang = kiválasztott) katonai hely a Kína felől Szöulba vezető országút mentén, hol már régóta van kínai katonaság, bár a város koreai területen fekszik. Ez erődített hely, de hegyektől van körülveve, s így a mostani ágyúk ellen nincs eléggé védve. A kínaiak szept. 14—16. napjain a hold tünnetét (Csong-Su) tartották, s mint rendszeren, a katonák is részt vettek ebben, s ezt a japánok felhasználván, gyorsan meglepték őket, s három óra alatt az egészet szétverték; erre a kínai hadvezér megremülvén, öngyilkos lett, a katonák eldobták fegyvereiket s önként meghódoltak. A japánok most már valószínűleg Kína területén vannak.

A másik hírneves japán, kinek arcképe bemutatjuk, Ito gróf, nem katonai, hanem polgári téren szerzte nevének; egyike a legelső reformereknek az új országban s jelenleg egyúttal miniszterelnök. Polgári családból ered; nemesi címét maga szerezte. Ito gróf szervezte Japánban a közigazgatás, bíraskodás és pénzügy csaknem minden csoportját. Szabadelvé, nagy műveltségű ember, ki európai képzettséggel bír, mert többször járt Európában, s folyvást előkelő állásokon volt.

A KHINAI TENGERÉSZET.

A kínai-japán háborúban csaknem egyszerre történt két nagy ütközet a szárazföldön és a tengeren. A szárazföldi csata szeptember 14-én Ping-jangnál volt, a tengeri ütközet pedig szept. 17-én mintegy 150 kilométer távolságban északnyugatra felé a Jalu folyó torkolatánál. Mind a két ütközet a japánok javára ütött ki s nagyon valószínűleg eldöntötte a háború sorát, mindenesetre pedig befejezte annak első szakaszát, mivel úgy a szárazföldi, mint a tengeri csata Kína hadseregének legjavát rombolta szét.

Jalu vagy Amnok határfolyó Kína és Korea között s torkolata a Sárga-tenger északkeleti részén van a koreai öböl elején. A kínai hajóhad e helyről akart új csapatokat szállítani Ping-Jangba, melyet mint kiváló erődöt, megakart erősíteni, nem tudván még akkor, hogy a japánok sokkal gyorsabbak voltak s Koreában már előrenyomultak.

A kínai hajóhad igen tekintélyes volt, két hatalmas páncélhajója, a «Ting-Juen» és a «Sen-Juen» 38 tonnás Krupp-ágyúval volt ellátva. Volt továbbá négy más nagy hadihajó: a «King-Juen», «Lai-Juen», «Csi-Juen» és «Ping-Juen», melyeken 10—12 tonnás ágyúk voltak, azután 6 kisebb ágyunaszád és 4 torpedó. A hajók a katonaság kiszállítására végtelenül a folyó széles, de sekélyvízű és zátonyos torkolatába s csak a nagy hadihajók maradtak kívül. Ekkor jelentek meg a japánok. Az ő hajóhaduk kilenc hajóból állott, de egyik sem volt oly nagy, mint a kínai páncélhajók, a legnagyobb, a «Macusima», 4277 tonna tartalmú volt, rajta egy nagyobb és



Jamagata gróf, a japán hadsereg tábornagya.



Ito gróf, kínai miniszterelnök.

tizenkét kisebb ágyú. Csaknem ily nagy volt még a «Joskins», valamivel kisebb a «Hi-yeis», mely már nem elsőrangú hadihajó. Ezenkívül volt 3 ágyunaszád és 5 torpedó-csónak. A kínai hajóhad parancsnoka Ting admirál volt, a japáné pedig Ito admirál, a jelenlegi japán miniszterelnök fivére.

A csata a folyó torkolatánál körülbelül 9 órától egész szürkületig tartott. Mindkét részről igen ügyesen használták az ágyúkat és torpedókat, bár a helyi körülmények a mozdulatokat nagyon korlátozták. Csakhamar kitért a japánok felsőbbisége. Legelőször a «Sen-Juen» ágyúit tették ártalmatlanokká, később torpedóikkal beüzték a Sao-Jungot a partra s a King-Juent ágyúgolyóval felgyújtották. A véréngző ütközet aránylag szokatlan nagy veszteségeket okozott. Három első rangú kínai hajó s egy kisebb elsüllyedt. A japáni hajók közül egy sem ment ugyan tönkre, de csaknem minden erősen megsérült, úgy, hogy másnap már nem voltak képesek a megvert kínaiakat üldözni s azok hajói először Port-Arthurba s azután Kína külföldre kikötőibe menekültek.

A «Sen-Juen» nagy hajó, megmaradt, csak ágyúit rombolták szét. A helyzet tehát jelenleg Kínára nézve nagyon kedvezőtlen és Ting admirális valószínűleg nem fog merészkedni egyhamar a japánokat nyílt tengeren támadni meg, pedig Koreában a szárazföldi csapatok megverte után csak így nyerhetek volna a kínaiak szilárd talajt. A háború tehát most más téren foly s nem lehetetlen, hogy — mint a lapok már régen sejtették, az oroszok és angolok is beavatkoznak a dologba.

Előfizetési fölhívás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, eredeti elbeszéléseket és életképeket, részben illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, Herczeg Ferencztől, B. Büttner Linától, Szivos Bélától, Kazár Emiltől, stb. — A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelesebb elbeszélő műveit mutatja be.

A «Vasárnapi Ujság» társalapja, a most már 40-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet mint az események híré és részrehajlatlan előadóját, valódi létezőpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség egyúttal találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, s így e lap kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesítést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja.

A «Politikai Ujdonságok» újabbán mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «Magyar Gazda» című kéthetenként megjelenő gazdasági és kereseti képes lap van mellékelve, s ezen felül rendkívüli mellékletekkel is bővíti lez a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ívre terjedő tartalma.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a «Világkrónika» című hetente megjelenő, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeren közöl nagyobb elbeszéléseket és regényeket képekkel, úgy szintén mulattató közleményeket, képtalányokat, stb.

Előfizetési árak évnegyedre:

A «Vasárnapi Ujság»	2 frt — kr.
A «Vasárnapi Ujság», a «Világkrónika»-val együtt	2 frt 40
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok»	3 frt —
A «Vasárnapi Ujság» és a «Politikai Ujdonságok» a «Világkrónika»-val együtt	3 frt 40 kr.

Az előfizetés bármelyik hónap elcséjteléig kedvező eszközölhető.

Az előfizetés a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendő.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle októberi kötetének közleményeit alkalmasszerűen nyitja meg Károlyi Árpádnak «A vallás-szabadság ügye a korponai gyűlésen, 1605.» című történelmi tanulmánya, mely a sajtó



Ting admirális, kínai tengerészparancsnok.



Shoo Hung-Lung a «Sen-juen» kínai hadihajó tisztje.

alól közelébb kikerülő «Magyar Országgyűlési Emlékek» új kötetének nagy érdekű fejezete. A Boesky fejedelemmel folyt alkudozások egyik legfőbb pontja a protestánsok vallászsabadsága volt. Fájdalom, hogy a korponai országgyűlés óta elmúlt közel háromszáz esztendő múlva a vallás-szabadság kérdése még mindig napirenden van.

Goldziher Ignác «Muhammedán propaganda Amerikában» cizim mondja el az iszlám terjedésének történetét s jelentőségét a legújabb időben Amerikában, hová szerencsének és kínai munkások útján jutott, most pedig egy Webb nevű angol, ki az iszlámra tért át, csinál neki propagandát, s irodalmilag is dolgozik az iszlám érdekében. Thim József szabadságharcunk egyik fő eseményéről «Az 1848—49-iki szerb fölkelésről» kezd meg nagyobb dolgozatot, a szláv forrásokat is fölhasználva. Imre Sándor folytatja «Petőfi és némely külföldi költők összehasonlítását. E közlemény a nagy magyar költő és Heine rokonosságait mutatja ki. A kötet szép-irodalmi közleményei közt Léway József «Elvek perze» című szép kis költeménye, Heine «Epi-log»-ja Vargha Gyula fordításában és «A botrány» spanyol regény hetedik folytatása olvasható. Van egy polemikus cikk is Tisza Istvántól, ki Szabó Jenőnek a Baross vasuti politikáját eltélt közleményeire az államvasutak személyforgalmi emelkedésének kimutatásával felel. Havas Dezsőtől «Budapest jelene és jövője közigazgatási szempontból» szintén napi érdekű kérdést tárgyal. A könyvismeretéseket közlunk az oláh kérdéssel a külföldnek írt két felvilágosítás (Almásy grófné francziául, Ováry Lipót asztul) méltóságát, Herczeg Ferenc «Simon Szusza» regényének kritikáját, Láng M. «Korika» című útirajának ismertetését. Végül «Szép gyermekek versenye» cím alatt néhány megjegyzést találunk. Az «Othon» című havi folyóirat ugyanis fölszólította a szülőket, hogy gyermekeik arcképeit küldjék be közlés végett, s szavazásra hívja föl az olvasókat, melyik a legszebb. A Budapesti Szemle megjegyzi, hogy «az előfizetők ilyenmő hajhászása ép úgy nem illik az irodalom méltóságához, mint sérti a családi élet és nevelés erkölcsi oldalait».

Dramaturgiai dolgozatok és Im Strome der Zeit. Dr. Silberstein Ötös Adolf művei ezek, ki régi dolgozótársa a «Pester Lloyd»-nak, oda írja színházi kritikáit az új darabokról, nevezetesebb házi előadásokról, magyar könyvekről, s ezenkívül széptani és filozófiai kérdésekről. De ír magyarul is. Dolgozataiból most egyszerre három kötet jelent meg Wiener Izidor kiadásában Budapestben. Egy kötet a magyar, két kötet a német dolgozatokat adja. De ez utóbbi tulajdon részle is a magyar szini irodalommal és színészekkel foglalkozik tartalmasan és nyugodt ítélettel.

A Dramaturgiai dolgozatok egyes cikkei főleg a magyar színművészetéről, a színpadról, egyes írásokról és jeles színészekről, azok alakításairól szólnak. A kötetben «Társadalmi arcképek» cím alatt egy sorozat festészeti, színpadi, irodalmi s több kisebb elméleti tanulmányt találunk, a melyekben a széptani fölfogás az uralkodó elem. A kötet végén három tanulmány foglalt helyet, kettő a szerelmi vallomások esztétikájáról s egy a jövő vallásáról. A két kötetnyi német dolgozatok «Im Strome der Zeit» (Idők folyamán) azért is becsesek, mert a német közönség ezek által mélyebben bele pillanthat a magyar iroda-

lomba, s önálló felfogású bírálatokban ismerheti meg egy részét. Az első kötet több része, de a második kötet egészen a magyar irodalmi és művészeti élet története. A második kötet a nemzeti színház bemutatásáról szól, továbbá Csiky Gergely, Halmi Ferenc, Paulay Ede nekrolóját közli, aztán kritikákat Duse Eleonora és Bernhardt Sarah budapesti főszerepeiről. Mind a három kötet számít a komoly közönség érdeklődésére. Silberstein széptani dolgozataiból még megjelenik egy kötet magyarul és két kötet németül. Megrendelhető Weiner Izidornál (Eötvös-utca) a magyar kiadás 4, a német kiadás 10 frtjával.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei József becses életrajzi lexikonából a 27-ik füzet (II. kötet 9-ik füzet) a Gócs és Graffius nevek közé eső 196 író életrajzát és munkáinak jegyzékét közli. Legérdekesebb neve a füzet íróinak Görgői Arthur tábornok s ennél is látni lehet, mennyi gondtal gyűjtötte össze a szerkesztő az adatokat. Összesen 160 olyan munka címét állította össze, melyek Görgőivel foglalkoznak. Ezen kívül közli Görgői összes prózai műveinek címét, keletét és terjedelmét, továbbá a szabadságharc alatt és után saját nevén és álneven írt összes hírlapi cikkeinek címét, megjelölve a közlőlap számát, továbbá önálló művei címét és megjelenése helyét. A Görgői-családra vonatkozólag is új adatokat találhatni, mert hat író Görgőiről emlékszik meg a füzet. Az eddig megjelent 27 füzetben 6520 író életrajza s munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka Hornyánszky Viktor kiadásában jelenik meg és egyes füzet ára 50 kr.

Új lapok. Az októberi évnegyeddél több lap indult meg Budapesten. Van köztük egy életrajzi is: «Kakas Márton», szerkeszti Rákosi Viktor (Sipulusz). Csepreghy Ferencné pedig három divatlapot indított meg, u. m. «Divat újság», «Patyolat» (fehérneművárosihoz) és «Gyermekdivat». — Újévtől «Párisi divat» címen a «Pesti Hírlap» kiadótulajdonosai, a Légrády-testvérek is hetenként megjelenő divatlapot indítanak meg. Szerkeszti György Ilona.

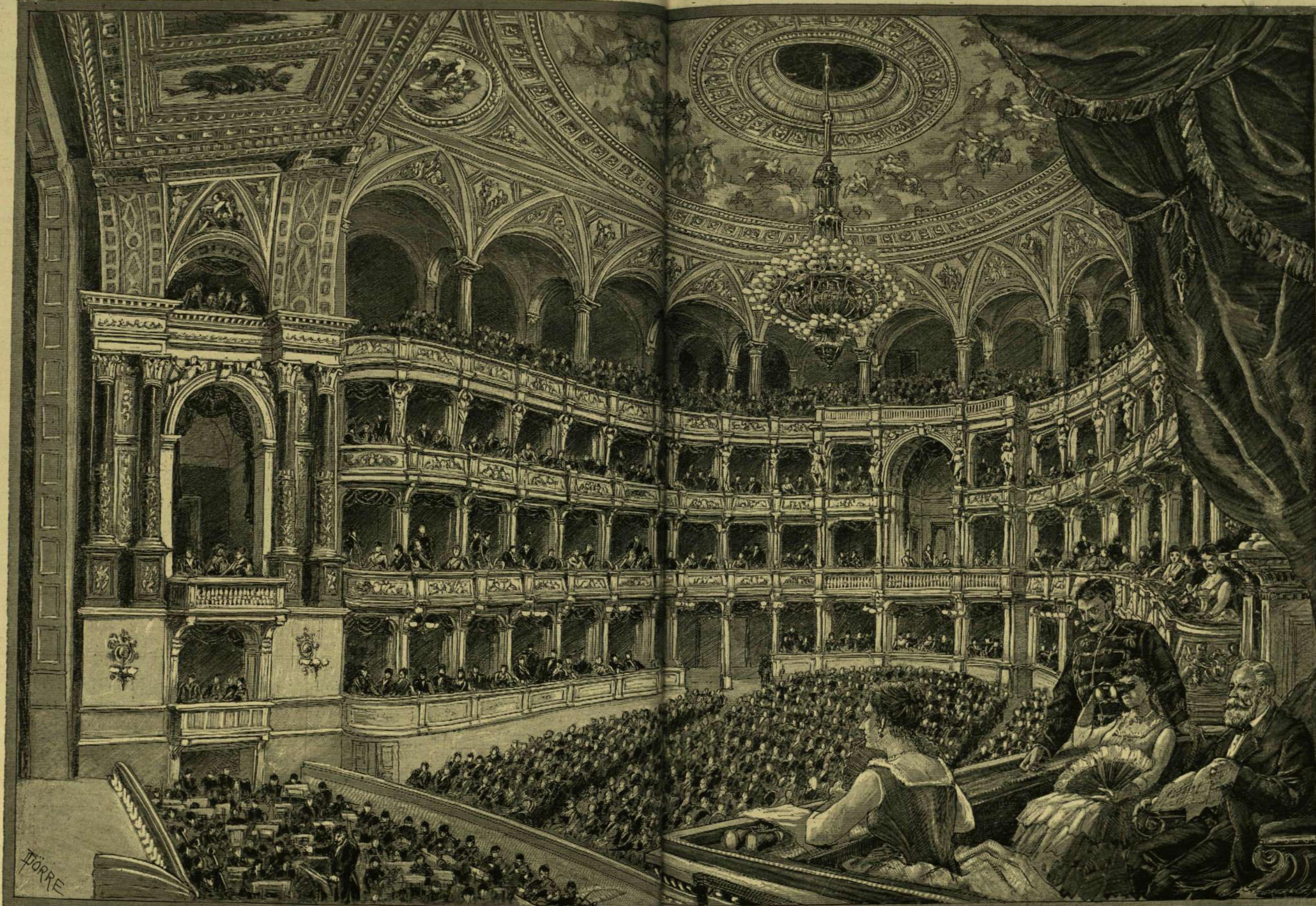
Nemzeti színház. Az őszi saison mindig meghozza a színpadokon az új darabokat. A nemzeti színház egy francia vígjátékkal kezdte, olyannal melyet a most nem igen magvas párisi termés nyújthat. Germain A. «Család» című vígjátéka ez. Iványi Jenő fordításában és szep. 28-ikán került színre. Germain saját regényéből csinálta a vígjátékot. Francia írók rendszerint így szoktak tenni, ha a regény egy kissé tetszik. A «Család» azonban mint színmű durva, mindössze mulatni lehet rajta, de ez a mulatság is nagyon vaskos.

Kicsike a három felvonásra nyújtott történet, annál több az életképi tarkaság benne, melynek egy párisi családot kell vala feltüntetni, ha ugyan valóban ilyen volna egy párisi család, mint Dourfeuilles uré. Dourfeuilles kereskedő ember és vagyonosnak hiszik. Ő maga, három fia és leánya képviselik a «családot». Dourfeuillesnek viszonya van egy színésznővel, afféle könnyű, párisi viszony. Francisquine, a színésznő, bejáratos Dourfeuilles házához, s Dourfeuilles még leányát, Hugnettet is rábizza. A színésznő jellemzésére legyen mondva, hogy még két udvarlója van, mert Dourfeuilles nem elég gazdag. Ezt maga Dourfeuilles is jól tudja. Az egyik fia, Maurice, komoly üzletember hírében áll, de voltaképpen korhely; természetesen szeretője is van, Pastorettné, a ki férjénél kieszközi, hogy Maurice-ot az üzletben részesíteti. A második fiú, Lucient, az apa nem szereti, mert egyszer arcul ütötte bátyját. A leány, Hugnette, beleszeret egy tenoristába, légyóttot is ad neki, a tenorista pedig a leányt egy hozzáintézett levelével győzti. A harmadik fiú már mulatságos, egy fiatal tanuló, szenvedélyes athleta, ki mindig eleven, mindig éhes. Zilahi jól is játszotta. Az így összeválogatott család vígjátéki története abból áll, hogy Dourfeuilles ur szeretné, ha Langally ur leányát, Jane-t, feleségül venné az ő fia Maurice. Ezzel az ő jó volna összekötve, hogy Dourfeuilles urnak nem kellene visszafizetni az adósságot Langally urnak. De Jane nem szereti Maurice-ot, szerencsésére Dourfeuilles urnak azonban megszereti Lucient. A darabnak a családról nyújtott rajza, nagyon ellentétben van a mi felfogásainkkal, s a francziáknak is aligha megfelel. Az előadás a darab nyers vonásai-ból nem egyetűltségesen is kiemelt. Ujházi (Dourfeuilles) az ellenszenves szerepből a komikumot szerencsésen kivonta. Desz mint Lucien, rokonszenves volt; Cs. Alszeji Irma (Jane) szeretetreméltó.

Nagy Ibolya (Hugnette), Lánzy Ilka (Francisquine), Helvey Laura (Pastorettné), Lendayné (Dourfeuillesné), Császár (Maurice) a darab több szereplői is elég tapsot kaptak.

Az operaszínházban október 4-ikén Massenet kis operája «A navarrai leány» került színre először. Szövegét Claretie és Cain írták, magyarra Ábrányi Emil fordította. A színlap lyrai előzőnek nevez

nem tudni mikép, a karlista-háború iszonyai közé kerül. Szeret egy káplárt halálos szenvedéllyel s az viszonzza is szerelmét, de apja, egy gazdag paraszt ellenzi szerelmüket, s kereken kijelenti, hogy csak az esetben egyeznek bele házasságukba, ha a leány kétezer duroszt tudna hozományul előteremteni. Anita egész lelkét ettől fogva a kétezer duroszt töltötte, s végső kétségbeesésében, a pénz megszerzése okáért, orozva meggyilkolja a karlista tábornokot Zucarrogt, kinek fejére az ellentábor vezére, Gorridó



A MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ NÉZŐTERE.

Dörre Divadar rajza.

a kis zeneművet, noha sok drámaiság lüktet benne.

Herodiás és Lahore király híres szerzője, noha telivér francia zenész, s a párisi nagy operánál szép diadalokat aratott, e legújabb művét a londoni Convent-Garden-színházban adatta elő az idei nyáron. (Londonban ugyanis az operai főszézen nyáron van.) A mű fényes sikert aratott, s e jó hír birtosa a mi operánk igazgatóságát, mely kifejező a fő szerepeket Szilágyi Arabella, Arányi, Ney Dávid, Szendrői, Kis Béla és Beck játszották. A vezénylő polton Nikisch mester, s így fölösleges mondanunk, hogy a zene minden bájja érvényre jutott.

határok állapotából kiindulva, arra az eredményre jut, hogy az egy birtokhoz tartozó földek szétszórtsága a földközösség maradványa, midőn még t. i. egyéni tulajdont nem ismertek, hanem az egész határt közösen bírták, s a vetés alá eső területet minden évben annyi egyenlő részre darabolták, a hány tagja volt a községnek, a kik aztán e részeket maguk közt sorshuzással megosztották. A titkár bemutatja a «Zichy-család okmánytára» még boldogult Nagy Imre tudósunk által szerkesztett VI. kötetét, melynek összes költségeit gr. Zichy F. fedezte.

A felvidéki magyar közművelődési egyesület közgyűlése. Október első két napján tartotta köz-

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A történelmi társulat okt. 4-iki ülése elején Szilágyi Sándor titkár új tagokat jelentett be. Wekerle Sándor miniszterelnök is az alapítók közé lépett.

Tagányi Károly országos levéltárnoknak «A földközösség története» című érdekes tanulmányát Pálinkert Alajos olvasta fel. Szerző a mai tagosítatlan

gyűlést Nyitra a felvidéki magyar közművelődési egyesület, mely a felvidéki pánszláv izgatások ellen-súlyozására alakult s fejt ki hasznos tevékenységet. Az idei közgyűléssel az egyesület zászlószentelési ünnepélye is össze volt kötve, a mi még inkább emelte az alkalom ünnepélyességét.

Okt. 1-én érkeztek a városba a vendégek, kik közt ott voltak a testvér egyesületek képviselői, köztük

zásza is van. Igérte, hogy az elnökséggel járó kötele-ségeket teljesíteni fogja, fejtegette, hogy nem lehet magasabb cél, mint egyesítés a haza minden polgárának a nyelv, király és hon iránti szeretetben. Utána Káthy Lajos lipői főispán, s Bethlen Gábor, az Emke elnöke beszélt, majd Kostenszky Géza titkár adta elő évi jelentését. Elhatározták, hogy az eddigi 32 kisdődölván felül még 12-öt állítsanak fel, s a magyar nyelv tanítására 8 drb. 50 forintos ösztöndíjat tűznek ki, a népiskolákat 2000, a felvidéki magyar színészetet 1000 forinttal segítik. A legközelebbi közgyűlés helyéül Losonc városát tűzték ki. A közgyűlést lakoma fejezte be.

Nemzeti Szalon. A képművészek új egyesülete, a Nemzeti Szalon, már berendezte új helyiségeit, s október 20-án fognak megnyitni.

A berendezésnél az egyesület kettős cél-ját kellett szem előtt tartani: hogy egyfelől állandó műkiállításával folyvást közvetítő lehessen a képművészek és műpártolók közt, másfelől a klub helyiségei kellemes találkozó helyül szolgáljanak művészeknek és műpártolóknak. Az előbbi célra igen díszes kiállítási-terme szolgál, a melyen körülbelül háromszázötven darab műtárgy kiállítására sikerült kellően megvilágított helyet biztosítani. A termet az esti órákban hat nagy villamos lámpa világítja. A helyiség a József-körúton van, a «Baross-kávéház» fölött. Az e hóban megnyíló kiállításon ötven hazai művész vesz részt.

MI UJSÁG?

A király Gödöllőn. Ő felsége a király okt. 4-ikén reggel 6 órakor érkezett Gödöllőre, hol a királyné is időzik most. A királynak nevenapja lévén, a királyi pár délelőtt megjelent a gödöllői templomban tartott isteni tiszteleten. Ő felsége e hó 6-ikán és 8-ikán Budapestre jön, s a delegációk tiszteletére udvari ebéd lesz. Október 8-ikán és 11-ikén a király általános kihallgatást ad.

A főváros két nagy temploma. A budavári Mátyas-templomnak a főtornya is elkészült, feltették rá a kereszt gombját. A templom újjáépítése ezzel be van fejezve. Hátra van még a torony művészi faragványainak elkészítése, az oldal kápolnák belső berendezése s egynek kifestése. Ezekkel az 1896-iki milleniumos évre könnyen elkészülhetnek. Akkor lesz az ünnepélyes felszentelés. De a templom környékének elrendezése alkalmasint hosszabb időt vesz igénybe, mert épületeket kell lerombolni, s egészen átalakítani a bástyákat. Schulek Frigyes építész szép terveket készített ehhez s a napokban nyújtja át b. Eötvös közoktatásiügyi miniszternek. E szerint az Albrecht-utról, honnan most egy pineze-szerű gádor lépcsőzetén lehet a templomhoz jutni, tágas, kétkarul lépcsőzetetne a templom előtti térhez. Ide tervezik Szt.-István szobrát is, melyre közadakozásból százezer frt gyűlt össze.

A lipótvárosi bazilika befejezését most is ugyanazon ok késlelteti, a mely miatt oly régen épül, nincs rá kellő költség, s az állami és városi segély évekre van felosztva. Pedig még közel másfélmillió forintra van szükség. A rendelkezésre álló költségek már ki vannak merítve. Az országos képművészeti tanács a festészeti díszítésre e napokban adta meg véleményét az építő bizottságnak. A kupola felső részébe nem festett freskókat ajánl, hanem mozaik képeket, melyek azon a helyen, a vékonyabb falakon jobban ellenállnak az idők viszontagságainak. A fali képek elkészítésével pedig Lotz Károly, Székely Bertalan és Benczúr Gyula művészeinket óhajtja megbizni. A legközelebbi teendő a kupola művészi díszítése és kifestése, mert míg ez meg nem történik, a belső munkákat az állványoktól folytatni nem lehet. Ez 102.000 frt.

gr. Bethlen Gábor az Emke elnöke. Este díszelőadás volt a színházban, melyen Ujházi Ede, a nemzeti és Komáromy Mariska, a népszínház tagja is közreműködtek. 2-án reggel az ünnepélyek a zászlószenteléssel kezdődtek. A megyeház termében gyülekeztek össze, hol a főispán neje, Thuróczy Vilmosné, a megyei hölgyektől környezve átadta a zászlót Crausz alispán egyesületi alelnöknek, mire a templomba vonultak, hol Bende Imre nyitrai püspök megszentelte a zászlót. A templomból a megyeházhoz visszaférve, kezdetét vette a közgyűlés melyet Crausz István alelnök nyitott meg. Az elnököt, gróf Károlyi Istvánt küldötték hívta meg, s megjelenvén, hosszabb beszédet mondott, melynek politikai vonatko-

szabakon jobban ellenállnak az idők viszontagságainak. A fali képek elkészítésével pedig Lotz Károly, Székely Bertalan és Benczúr Gyula művészeinket óhajtja megbizni. A legközelebbi teendő a kupola művészi díszítése és kifestése, mert míg ez meg nem történik, a belső munkákat az állványoktól folytatni nem lehet. Ez 102.000 frt.

Október 4-ikén fényes egyházi ünnepélyvel tették föl a Mátyas-templom tornyára a kereszt rózsgombját. A király nevenapja lévén, az ünnepélyen részt vettek az állami méltóságok is, és a katonaság. A lánczvidéki kezdve egész föl az egész környék

lobogódszót iltott. A templom előtt díszes sátor volt föllálítva. Nagy sokaság gyűlt össze, a templom körül alig lehetett mozogni. Az isteni tiszteletre megjelentek: **László főherceg**, **Wekerle miniszterelnök** és a többi miniszterek, gr. **Kálnoky** közös külügy-miniszter, az osztrák delegáció tagjai; a főváros hatósága, a tábornokok. Az isteni tiszteletet **Vasary Kólos** hercegprímás végezte, de még kivül ott volt a kath. püspöki kar nagy része, mely a főrendiház egyházközpontjait vitája végett időz a fővárosban. Az isteni tisztelet után a primás eltávozott, míg a többi előkelőségek a templom előtti sátor alatt gyűltek össze. **Bogisich** plebánus itt felolvasta a torony gombjába szánt okiratot, mely a templom történetét adja elő. Ezt már előzőleg aláírta a hercegprímás, aztán következett **László főherceg**, gr. **Kálnoky**, a miniszterek, és a többi előkelőségek aláírása. Erre **Gyalus** építészvezető az okmányt üvegtartóba tette, a melybe még minden forgalomban levő arany-, ezüst- és erczipézből egy-egy darabot tett. Az üvegtartót bádogokba forrasztották, s azután bársony párnába téve, kötélben felhúzták a Mátyás-torony csúcsára. A toronyon elhelyezett zenekar a himnuszot játszotta, s a bástyán egymás után durrogtak a mozsárgyűk. A torony csúcsán a tokot a keresztgombba tették. Mikor a gombot bezárták, **Blahó Vilmos** főpallér ősi szokás szerint áldomást ívott. Eltette a királyt, a hazát, a templom építőjét, **Schulek** tanárt és a munkásokat. Ezzel az ünnep véget ért, és a fényes gyűléseket szíjjel oszlott. Az építőbizottság az ünnep után lakomát tartott s megvendégelte a munkásokat.

Munkácsy festményei a milleniumi kiállításán. Munkácsy festményeiből nagyon kevés van itthon, leginkább ifjúkori művei; igazi alkotásaiból csak a „Honfoglalás”, a muzeumban egy nagyobb életképe az „Újoncok”, s magánosok birtokában még egy pár kisebb, de nem elsőrangú festmény. **Lukács Béla** kereskedelmi miniszter azt tervezi, hogy a milleniumi kiállításán Munkácsy műveit minél teljesebben bemutassák, mint **Matejko** festményeit a lengbergi kiállításán. A miniszter már közölte tervét gr. **Andrássy** Tivadarral, ki a képzőművészeti csoport élnöke, ki viszont Munkácsyval lépett érintkezésbe. A nehézséget az okozza, hogy Munkácsy festményei a külföldön vannak szétszórva, három közülük Amerikában, s nem bizonyos, hogy a tulajdonosok átengedik-e. Ha Munkácsy legfőbb alkotásait sikerül összegyűjteni, akkor külön pavilonban helyezik elő.

A **Margit-sziget** megvétele. A főváros még nem foglalt állást a Margitsziget megvétele ügyében. A tanács abban állapodott meg, hogy mielőtt a kérdést az illetékes bizottság tárgyalása alá bocsátaná, a főváros megbízottai lépjenek érintkezésbe **József főherceg** megbízottaival a fontosabb előzetes kérdések eldöntése végett. A tárgyalási anyag egybegyűjtésével általában a tárgyalások vezetésével a tanács **Márkus József** alpolgármestert bízta meg.

HALÁLOZÁSOK.

Vasvári Kovács **József**, a népszínház tagja, meghalt a nagy-szurányi színész melegekben, október 2-án 64 éves korában. Ismerték országsszerte. Szín-padi működése szerény volt, de mint eredeti embernek messzire eljárt híre. Budapesten mindenki tudta, hogy kicsoda Vasvári Kovács **József**. Szorgalmas, derék tagja volt ő már a budai népszínháznak is, ezután kevés időre a nemzeti színház karába szerződtek, onnan a népszínházhoz ment át, s annak megnyitja óta tagja maradt tavalyig, mikor nyugalmába vonult. Apró szerepeket játszott a színpadon, leginkább ozigányokat, részeges kántorokat, mint a hogy ezek a szerepek a régiebb népszínművekben előfordulnak. Pákon, 1832-ben született. Nagyon fiatalon vett részt a szabadságharcban a tűzsergél, s állást lett belőle. Egész életében csak erre volt büszke, meg arra, hogy mind a két lábán megsebesült, a miért nem is birt egyszemre járni; 1850-ben csoport fel színeznék, Kalocsán kezdvén meg a pályát, melyért lelkesült, de a melyen babér nem termett számára. Hanem azért egész lelkesültéggel tolta Thespis kordját. Beesetlenségéért mindenki szerette, naivságát sok tréfára használták föl. Színes életének főrésze a színpadok mögött és társai vidám köpögési közt telt el. Az ország pedig mint a „nemzet funerátorát” ismerte. Nevezetesebb ember ha meghalt, Vasvári Kovács mindig ott volt a temetésen, ő vitte a keresztet, a fejfát. Ez az ő kiváltsága volt már régen. Ott lepedégt a koporsó előtt, magyarorszában és ünnepekélyes komolysággal. Kossuth koporsója előtt is ő vitte a keresztet már roskadozva. Akkor felgondolta, hogy senki keresztjét többé nem viszi. Nem is tette többé. A koporsók kocsijáról mindig eltett egy-egy levelet, virágot, azokat gyűjtötte, betette a nevezetesebbeket rámba, a többi párnájába. A szobája tele volt temetési relikviákkal. Elkészítette előre a koporsóját is,

azt befestette tulipánokkal, mint a ládát szokás. Ráírta a nevét is, csak a halálkozás ideje hiányzott róla. A magyar ruhát soha le nem vette. Abban ment el Zágriába is egy kirándulás alkalmával, oly időben, mikor a horvátok nagyon dühösek voltak a magyarokra. Így ment el a mult hónap elején a lengbergi kiállításra is, a hol a rokkant öreg, az ő hosszú, fehér hajával és szakállával nagyon feltűnt. Akkor hült meg, s betegeskedett Nagy-Szurányban, de senki sem hitte, hogy a szívós öreg lesz a csak most megnyílt színész menedékház első halottja. Koporsóját leküdték Nagy-Szurányba; abba fektették, s abba a fekete ruhába öltöztették, melyben annyi sok temetésen vitte a keresztet. A temetése hó 4-ikén volt Nagy-Szurányban. A koporsóra Budapestről sokan küldtek koszorút: az operaszínház, a népszínház, a budapesti lengyel egyeslet s magánosok. A búcsúbeszédet az országos színészegyesület titkára, **Bényei István** mondta.

Elhunytak még a közelebbi napokban: dr. **RADNAY JENŐ**, Budapest tanácsjegyzője, egyik legképzettebb tisztviselője, **Vámosy Mihály** pesti ref. gym-náziumi igazgatójának veje, 41 éves korában. — **HÜBSCH EDE**, román ezredes, dr. **Hübsch Adolf** csaszai ügyvéd bátyja, régi honvéd, a bucaresti udvari színház intendánsa, ki sok zeneművet is írt, 66 éves korában. A szabadságharc után hagyta el hazáját, később a román hadseregbe lépett, hol gyorsan emelkedett, s mint képzett zenész is mind nagyobb szerepet kezdett venni. — **MAGYARI KOSSA LÁSZLÓ**, nyug. törvényszéki elnök, 79 éves korában, **Módoson**. — **STROBL FERENCZ**, az államvasutak debreczeni állomásának főnöke. — **DR. SZÉCSENYI SZÉLES DÉNES**, tudományegyetemi tanárségéd, kolozsvári orvos, 23 éves, **Kolozsvárott**. — **MICHNAY LAJOS** dr., volt szik-szói kör- és vasuti orvos, 57 éves, **Szalkszón**. — **DR. NAGY SÁNDOR**, losonci orvos, 26 éves, **Losonczon**. — **KÉRY KÁLMÁN**, a kapuvári járásbírószá vezető járásbírája, 67 éves, **Kapuváron**. — **SZIRÁNTY BÉLA**, nyug. alezredes, 77 éves, **Bécsben**. — **KOVÁTS IMRE**, kereskedelmi akadémiai hallgató, 18 éves, **Buda-pestben**.

Melyik napilapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a leg-olesőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 27-ik évfolyamába lépett. Az a magyar olvasó közből származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosasága, kitinósága, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyet-értés”-t népszerűvé.

Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészlete-esebb s o mellett tárgyilagosa hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közli.

Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdák közből származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosasága, kitinósága, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyet-értés”-t népszerűvé.

Változatosan szerkesztett tárczájában annyi re-gényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a kül-földi legjelesebb terméket, jó magyarországi fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ fővárosát, gyorsan és hitelesen akar értesülni, hiszen elő az „Egyetértés”-re.

Az „Egyetértés” 1894 január 1-én 27-ik évfoly-mába lépett a így egyike a legrégebb napilapoknak.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

Az „Egyetértés” előfizetési árai:

Egy óra	1 ft 80 kr.
Három óra	5 „
Félévre	10 „
Egész évre	20 „

A szerkesztőség: Szerencsen-utca 35. szám.
A kiadóhivatal: Dalszínház-utca 1. szám.

BUDAPESTEN.

Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen es bérmentve küld.

Szerkesztői mondanivalók.

Voltál-e, jártál-e? Boldogságért. Az első üres rim-pengetés; a második már tartalmasabb, csak hogy szerző nem tudja jól kifejezni, a mit mondani akar, pl. mindjárt a két első sorban azt mondja, hogy úgy üztük napoként a boldogságot, mint a piaci porszem-t a napfényt. Ez így mondvá képtelenség, pedig a hogy szerző elgondolta, nem az, mert azt, akárhoz tulajdon-képen mondani, hogy az ember úgy tölgy a boldogság felé, mint a levegőben tanzoló porszem az abla-kon beáradó napugárban fényoszlopához.

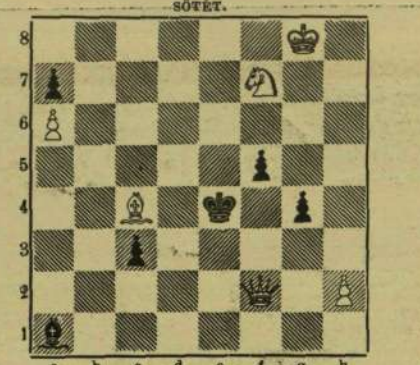
D. P. E. hétre későn érkezett. Jövő heti számunkban közöljük.

A szerelem. Helyi-vel-közeli csinos etrófák is akad-nak benne, de az egészek kidolgozása nagyon közep-szerű.

A róza és a lilium. A virágregék köztöl ruhájá-nak könnyednek, finom szövésűnek kell lennie; o vers azonban a lehető legdögösebb, néhézkesb-próza.

SAKKJÁTÉK.

1858. számú feladvány. Chocholous Gy.-tól.



Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1848. számú feladvány megfejtése

Möller F.-tól.

Megfejtés.

Világos Sötét

1. Hd5—f6 --- Kd6—e7 (a) 1. Hb5—c6 --- Kd6—e7 (b)
2. He5—e6+ --- Ke7—f6 2. Hf6—e7 --- Kt. sz.
3. Ff4—e5 mat. 3. V v. h. mat.

b. cs.

1. --- Fe2—c4. (c) 1. --- Ff3—h6
2. Vc2—b2 --- t. sz. 2. He5—e6 --- Fh6—f5;
3. V v. h. mat. 3. c4—e5 mat.

Az 1849. számú feladvány megfejtése

Pater K.-tól.

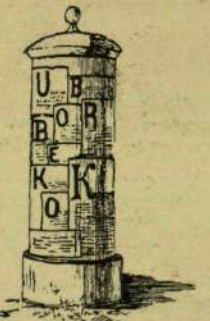
Megfejtés.

Világos Sötét

1. Hc4—b2 --- Fa1—b2 (a) 1. --- Kd5—e6;
2. Vg7—e3 --- Fb2—c3; 2. Fe2—f3 --- Ke6—f5;
3. Fe2—b3 mat. 3. Vg7—f7 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh János. — Kecskeméti: Balogh Dénes. — A pesti sakk-hét.

KÉPTALÁNY.



A „Vasárnapi Ujság” 37-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Egykor, ha a világ megbán-tott, kívánczom a sirba le; most épen mert bánt, élni vágyom.*

Heti naptár, október hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
7 V. 6 21 Kossuth	6 20 Amália	25 B 16 Eufroz.	7
8 H. Brigitta	Pelágia	26 Nilusz	8
9 K. Areop. Dénes	Dénes	27 Kallistrat	9
10 S. Borg. Ferencz	Gedeon	28 Karitom	10 Jom. K.
11 C. Placidia	Placidia	29 Kiriak	11
12 P. Miksa	Miksa	30 Gergely pk.	12
13 S. Kálmán	Kálmán	1 Okt. E.-A. v.	13 S. Haas.

Holdváltás. ☉ Holdtölte 14-én 7 ó. 41 pk. este.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyem-gyára **Zürichben**, a privát megrendelők lakására közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyem-szőveteket, méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig, póstaber és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 ki-lömböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalat-ban). Minták postafordulóval küldetnek. Svajztele-ban címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Legjobb és leghírnevebb pipere hölgyor: a La

VELOUTINE

Kézenfogó Kéziper BISMUTAL VÉGVITTE **CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.**

Ezer meg ezer dícsérő irat minden országból s a társadalom minden rétegéből.

Fontos **Világhirt** hölgyeknek

szerettek csupán jeles anyagok szállítása folytán, mint igen érdekes kézi munkák nők számára.

a meissenai Smyrna-csomómunkák! Hölgyek kik saját szükségletre vagy lakodalmi, szüle-tésnap, karácsonyi ajándékokra pompás és elpuss-títatlan tartóságra úgy- vagy egyéb színyezet, továbbá számoly és ablakburkot, fűzősznyegvet, szék-burkot, falvédőt, butorbehozatot, tevétlakát, par-nakát, székeket stb. maguk akarnak munkálni, hozassa-uk: árjegyzéket és mintarajzokat a kívánt tárgy megfelelő-ével

F. Louis Beilich, Meissen (Németország) Smyrnaszőnyeg-gyárából.

Könnyű tanulás nyomtatott utasítás után. — Minden munka díj nélkül megkezdetik.

Az andreasbergi legnevesebb fajok egyedüli tulajdo-nosója. Több mint 1000 drb tollas mdéne-kes, az ének-előadás minden árnyalatával, folyton rendelkezésre áll. Jótállással, egész 8 napi utazásig, az élő áll-lapothani megérkezés-ért. — Német, angol, francia, magyar, cseh és svéd leveles.

Kieserlés 8 nap-pal belül az átvétel után meg van engedve. Szállítás utánvett vagy az összeg előzetes beküldése mellett. Érdekes előrajz és árjegyzék, magyar fordításban, magyarországi levezető **Flesch Armin** úr által, **Budapest, V., Rudolf-rakpart 3** — e lap megnevezése mellett, díj nélkül kaphatók. — Kereskedőknek rész-vételeknél kedvezményes árak. Alkalmos ünnepi ajándék.

Jelenleg férjezett **Jone L.**, azelőtt

Maschke L. asszony, St. Andreasberg i. H.

Világhírű, mint első, 22 év óta fennálló st. andreasbergi legneves. kanári madarak szállító- és kiviteléi üzletének tulajdonosa.

Közel 300 folyóirat nyitotta meg hasábjait, hogy ez üzlet szilárdaságát és szállító képességét dícsérje. Sok 1000 elismerő irat bel- és külföldről.

Átírat: **Stanislan** (Galliczia), 1894 január 12-én. Bizonyítom a két madár átvételét, és nem mulaszt-hatom el, önnek kijelenteni, hogy valahára sikerült nekem szilárd czégre találni, mely valóban jót és jellest szállít. Eddigél csak szomorú tapasztalatokat szereztem. Valóban szerencse, hogy nem minden ember egyforma. Ez uton tehát legszíveseb, lekö-telöz köszönetet mondok.

Bröslér S.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

A magyar büntetőjog kézikönyve.

Irta **Dr. Fayer László,** egyetemi rk. tanár.

I. kötet.

Bevezető rész és általános tanok. (Btk. 1—125. §.)

Ára füve 3 frt.

Tessék mindig határo-zatlan kóral:

LIEBIG COMPANY

bus - kivonatát.

Alkalmos h' slevés pillanat alatti készítésére, leveles, főzések, inartások és mindennemű húsételek javít-tására.

Kitünő erősítő szer betegeknek és idűlőknek.

A valódiság és jószág igaz-ságát főleg tessék figyelni a **Liebig** kék feltaláló névására

KURCZ LIPÓT és TÁRSA **CHEMIGRAFIAI MŰINTÉZŐI** Budapest **12. Csarvateros utca**

1882

Chémigraphia chromotipia, photo-aulotipia, FAMEZSÉTSÉGE ÚJAN

Chémigraphia, Chémotipia, Photo-aulotipia, FAMEZSÉTSÉGE ÚJAN

Chémigraphia, Chémotipia, Photo-aulotipia, FAMEZSÉTSÉGE ÚJAN

Chémigraphia, Chémotipia, Photo-aulotipia, FAMEZSÉTSÉGE ÚJAN

2 arany, 13 ezüst érem, 9 dísz- és elismerő okmány.

Kwizda Ferencz János

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

cs. és kir. kiv. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palackzal frt 1.40 o. 6.

30 év óta udv. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállók-ban is használtban; nagyobb erő-feszítések előtt és után erősítendő; továbbá fűzőmások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmar-nál; képesti a lovat kiváló teljesít-ményekre idomítással.

Magyarországi főraktár: **TÖROK JOZSEF** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. szám alatt.

Tessék a fő-nnebbi védjegyre ügyelni, s a vé-tel nél határozot-tan kifejezni: **Kwizda-féle Restitutionsfluid.**

Fő-letét: **Kerületi gyógyszerár Kornburgban.**

Kapható a gyógyszer-tárakban és droguis-táknál.

MATTONI-FÉLE

GIESSHÜBLER

Legújabb gépnyes **SAVANYU-KŰT**

Kinek van szeplője?

vagy bámi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biz-tonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a világhírű **Seraül arczenkőshöz,** mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztalanságot, hanem az arczbort valkító fehérre, tisztává és üdövé teszi. — 1 tégely ár 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.

Kapható Budapest: **Török József** gyógyszerész ur-nál és minden magyarországi gyógyszerárban.

Rozsnyay Mátýás gyógyszerész, Aradon.

A 82,502/l. sz. rendeletben a magaskormány részéről ajánlva

Tűzi fecskendők

tökéletes ventilrendszerrel (központi fém-ventilek egy csúszban egyesítve). Különlegességek, községek, tűzoltók és gyárak részére, tűzoltó szerek minden nemben, anihilatorok, kender- és spirál-töm-lők, felszerelések tűz-oltók számára, símalok, felek, stb., szab. létrák, építési és kutszivaty-túk, mindennemű ar-maturák, gősfőrtőle-nitők, szerszámgépek, jutányos árban jóállás mellett kaphatók

Tárnóczy

tűzoltószér- és gépgyár-részvény-társaságnál Budapestben.

Gyár: Külső váczl-út 95. — Mintalep: Teréz-kört 36. sz.

Haladás verseny-képesség, 1893. ipar-üregyesületi ezüst érem-mel kitüntetve.

Pontos javítás és jó munkáért 1893. iparüregyesületi ezüst érem-mel kitüntetve.

Hevesi Balázs

utóda

HARKAI MÁRIA zongora-gyáros.

1891. állami kedvezményben kitüntetett.

Budapest, Koronaherzeg-utca 10.

Ajánlja kitünő minőségű, legelső tanároktól elismert, hangverseny-zongorait.

Rövid szárny-zongora és legrovidebb Mignon-zongorák, vasszerkezettel. Számtal vasszerkezettől ezimbalmok kaphatók nagyobb választékban.

Javítás elfogadtatik a legelőnyösebb feltételek mellett.

Az állami iskolák részére gyáramból vásárolnak.

Légszesz-izzóvilágításnál

néklözhetetlen a

FRITZ-féle szabad. csóhenger.

Soha sem pattan szét, javítja a lángot, s a tel-jes kiláshadás folytán duplán fokozza az izzó testek tartósságát. Árak a legolcsóbbak. Terve-zeteket ingyen és bérmentve.

FRITZ FERDINAND, cs. és k. szab. légszeszégők gyára.

BÉCS, I., Kohlmarkt 16.

Ismét-eladók minden városba kerestetnek.

1894. okt. 214. sz. 1894. okt.

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

A vallásszabadság ügye a korponai gyülésen 1605. — Károlyi Árpádtól.

Muhammedán propaganda Amerikában. — Gold-ziber Ignácztól.

Az 1848—49. szerb felkelésről. (I.) Thim Józseftől. Petőfi és némely külföldi költők. (III.) — Imre Sándortól.

A botány. Regény. (VII.) — Alarcon Péter után, spa-nyolból — T. Z.

Költemények. Élvék perce. — Lévy Józseftől. — Epilog. — Heine után, németből Varga Gyulától.

Még egy pár szó Baross vasiti politikájáról. — Tisza Istvántól.

Buda-Pest jelene és jövője közigazgatási szem-pontból. — Havass Rezsőtől.

Értesítő. Comtesse Almásy: Hongrois et Roumains. — Öváry L.: La Question Daco-Romana. — g. — Her-zeg F.: Simon Zsuzsa. — i. — Láng M.: Korzika. B-N. — Szép gyermekek versenye. Új magyar könyvek.

Megjelen évenként 12-szer, 10 ívnyi havi füzetekben. Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint, félévre 6 frt.

Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

Fontos gyomorbetegeknek!

a **Barolla P. F. W.-féle**

Világi gyomor-por.

Kitüntetve. Páris 1889. Genf 1889. Brüssel 1891. Magdeburg 1893. Bécs 1891. London 1883. Chicago 1893.

Kiváló eredménytül használatik mindennemű gyomor-betegségek ellen, mint: gyomorgörs, gyomorsav, égés, úgyszintén vesé- és hólyagbajok-nál, megszűntet azonnal mindennemű fájdalmakat.

Hogy minden kételkedések eljéjét vegyen, ingyen, csak a portó megtérítése ellen, küldök mintákat!

Valódi csak dobozokban 1 frt 60 kr.

Berlin S. W. **P. F. W. BAROLLA** Friedrichstr. 220-1. francia orvosi társulatok tagja.

Raktár Budapestben **Török József** gyógyszer. Király-utca.

BUDAPESTI CZÉGEK.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci-utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképezési gépek és készülékekben.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

LATZKOVITS A.
 BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemű-gyáros ajánlja.
 uri divat- és fehérnemű-ujdonságait.

CALDERONI ÉS TÁRSA
 Ajánlanak színházi és kettős látócsöveket, kitűnő üvegekkel. Salon-lovagneteket a la Pompadour. Új fajtájú pápaszemeket és csipítetőket kit. üvegekkel. Fénykép-készülékek amatőrök számára. Aneroid-légmérők, hőmérők, rajzeszközök, melegítő-üvegek.

Tanulmányok
 Képek készítése
 Gyermek- és ifjúkorra
 Ajánl és elhelyez

Gerson Anna asszony
 BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (félemelet).

„Toronyórák“
 palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
 1-es magyar fő-órágyára
 Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
 Képes árjegyzék költségmentesen bérlem.
 Legfinomabb prágui
 glaccé-keztük
 3 gombos párja 1.— frt.
 4 gombos párja 1.10 frt.
Pártos Béla
 keztütygyárában,
 Budapest, Váci-körút 1. sz.

A Magyar Asphalt részvény-társaság
 Budapest, Andrassy-út 30
 elvállalja jótállás mellett legelőcsöbbon
 asphalt-burkolatok fektetését és
 nedves lakások, pinceszék, stb. gyökeres szárazzáttételét.
 Telefon.

GANZ ÉS TÁRSA
 VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV.-TÁRSULAT
 BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, acél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vízvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, órlöhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alagcsöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, czölöpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindennemű zúzógépek.



BERKETZ ISTVÁN
 selyem- és szőr-ruhakelme festő
 vegyileg mosó és tisztító üzlete,
 BUDAPESTEN.
 Üzlet: IV., Belváros, rózsátér 3. sz. Gyár: IX., Ferenczváros, Kinizsy-utca 14.
 Vegyileg fest, mos és tisztít mindennemű ruhakelmeket részben és egészben is, névleg: selyem crépe, atlasz, terno, cachemir, delin fehér vagy bármily színes kelmeiket, szőr és félszőr szöveteket stb., posztókat, butorkelmeiket függönyöket, csipkéket és apróságokat, a lehető legelőcsöbbon árért. 5506

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS BUDAPEST 1885. KÖZREMUKODÓI ÉREM JELES TÁJÉKPELVÉTELEKÉRT

Klöss György
 Fényképezési műintézet
 BUDAPEST
 IV. havani utca 18. sz. 1^{sz} emeleten
 Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszörösítéseket gépek nélkül ipar mű és tantárgyakról s a t.
 PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT.

ORSZÁGOS KIÁLLITÁS BUDAPEST 1885. KÖZREMUKODÓI ÉREM JÓ PHOTOLITHOGRAPHIAKÉRT

Fontos minden házi nő és anyáral
 A Kathreiner-féle Kneipp-malátá-kávét mindinkább legkiválóbb, egyetlen természetesen egészséges és egyúttal a használatban legelőcsöbbon pótzernek bizonyul a kávéhoz. Magas tudományos és orvosi tekintélyek határozottan ajánlják, a nők, gyermekek, gyomor- és idegbetegeknek a rendszeres kávé helyett mint legelőcsöbbon pótlék rendelkeznek.
 Elővigyázat a vételnél! Csak a fehér eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el a következő névvel.
 Mindenütt kapható. **Kathreiner.** Egy fél kilo 25 krajczár.

Gőzcséplők.
 Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.
 Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsokkal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgálunk.
Első Magyar Gazdasági Gépgyár részvény-társulat.
 Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7. szám.
 Címre ügyelni tessék!

SZŐRVEZTŐ POR
 (Poudre dépilatoire)
BRÜNING G. C.-től, M. m. Frankfurtban.
 Elismert legelőcsöbbon szőrvészítő szer, méregmentes, egészen ártalmatlan, a leggyöngédebb bőrt sem támadja meg, ennélfogva helyyeknek kiválóan ajánlható. Hatása roctóni és tökéletes. Egyetlen szőrvészítő szer, mely orvosilag ajánlatik, a melynek Oroszországba vitelét a szent-pétervári orvosi hatóság megengedte, s mely az autverponi villágkiállításán az ottani Musée commercial de l'Institut supérieur de Commerce által elfogadva és kitüntetve lett. Egy üveges 1 frt 75 kr., a hozzávaló eset 12 kr.
 Raktár: Budapest, TÖRÖK J. gyógyszerárában, Király-utca 12. szám.

MAGYAR GAZDÁK LAPJA
 A FÖLDMIVELÉSI ÉRDEKEINK ÉS GYAKORLATI MEZŐGAZDA egyesített kiadása.
 Heti gazdasági szaklap az agrár érdekeknek, a közigazdaság egyéb ágai- val összhangban való képviseletre, a fejlesztésére. Minden irányban teljesen független, legelőcsöbbon magyar gazdák alapítása, minden politikai párt férfit egyesíti.
 Szerkeszti: herényi Gothard Sándor.
 Szerkesztőség: Erzsébet-körút 15. szám.
 Tessék mutatós számot kérni.
 Október 7-én megjelenik.



41. SZÁM. 1894. BUDAPEST, OKTÓBER 14. 41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG cs. | egész évre 12 frt | POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félre - 6 *
 Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | Kétféltől előfizetéshez a postailag meghatározott viteldi is csatolandó. | félre - 2.50

EGY BETEG URALKODÓ ES CSALÁDJA.

HETEK óta aggasztó hírek járnak az orosz czár egészségi állapotáról, azt is emlegetve, hogy a czárt egy időre meg kell kimélni az uralkodási gondoktól, s e végre a régenség alkalmazásának terve is fölmerült, annyival inkább, mert a czár egészsége helyreállítása végett esetleg külföldi gyógyhelyre lesz kénytelen távozni országából. Ez alkalom fokozottabb mértékben ráirányozza az egész világ figyelmét a czár személyére és családja tagjaira, kiknek oly fontos szerepük van a nagy politika alakulásában.

III. Sándor czár trónra lépte óta mint határozott autokrata volt ismeretes. Mikor megölt atyja után czárrá lett, ezekbe a komor fenyegetéssel elhangzott rideg szavakba foglalta jövő politikája programját: «Én az autokratikus kormányrendszer megszilárdítására vagyok hivatva» — a mihez később még hozzátette híressé vált ígét, hogy: «Oroszország az oroszoké.» III. Sándor czár autokrata elveinek mindenek fölött nagy erkölcsi szilárdság és erős meggyőződés adtak súlyt. Fényűző atyja hajlamaitól egészen elütőleg, a kinek környezete több mint ezer főnyi udvari méltóságból és hivatalnokból állott, a mostani czár egyszerűbb szokásokat honosított meg, s nemcsak hogy a legszükségesebbre szorított udvartartásában, de a kitüntetések is csak az érdemek legszigorúbb mérlegelése szerint osztogatta. «Ha az ég közönséges emberként engedte volna születni III. Sándort,» — mondja Natovies, kinek «III. Sándor czár és környezete»-ről írott nem rég megjelent műve szolgál alapul a mindentudható uralkodó és családja felől elmondandó alábbi részleteknek, — «akkor az emberi szellem tanulmányainak három ágára fordította volna minden figyelmét: a természettudományokra, a történetre és a földrajzra.» Valóban Sándor czár majd minden nevezetesebb utazó útleírását alaposan ismeri, Marco Polótól kezdve a legújabb korig. Társalgásának pedig egyik kedvenc tárgya a história, melyhez való vonzódása legmeggyőzőbb jelétül szolgál, hogy az orosz történetírók társasága diszelnökségét is elfogadta, s azoknak minden összejövetelén részt szokott venni.

A mi a czár bensőbb családi életét illeti, akadnak ugyan rossz és boszúálló nyelvek, melyek

a czári pár házasesletét nem a legelőcsöbbon híresztelték s felrőtíták a czárnénak, hogy túlságosan kedveli a világi szórakozásokat. De e hírek alaptalanok, mert tudva van, hogy a czárné több a feleségnél, valóságos tanácsadója és meghittje férjének, a ki minden nap ebéd előtt maga keresi az alkalmat, hogy beavassa terveibe, meghallgassa észrevételeit s néha azokhoz képest módosítsa is elhatározását.

Igy a többek közt nyílt titok, hogy III. Sándor németellenes érzelmeinek is szítója bizonyos fokig a czárné volt, a kit ebben némileg

családi tekintetek is vezettek, mert Keresztély dán király leánya nem feledhette el a poroszoknak, hogy ők voltak azok, a kik királyi atyjának két tartományát erőszakosan elvették. Viszont az Angliával való jó egyetértésnek is a czárné a legbüzsöbbon szószólója, azt tartva, s nem ok nélkül, hogy Ázsia elég nagy arra, hogy szabad tért engedjen két oly hatalomnak érdekei kifejtésére, mint Anglia és Oroszország.

Azt mondják, hogy a dán vér keveredése elkorososította Nagy Péter ivadékait. Igaz, hogy Dagmar hercegnő, ki az orthodox egyházba való



III. SÁNDOR CZÁR.